

Gwarcheidiaeth Arbennig

Cod Ymarfer ar weithredu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol
mewn perthynas â gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig

Gwarcheidiaeth Arbennig

Cod Ymarfer ar weithredu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol mewn perthynas â gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig

Dyroddir o dan adran 145 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Cynnwys

1 Rhaglith	2
2 Asesu addasrwydd ac adroddiadau i'r llys	12
3 Darparu gwasanaethau cymorth	18
4 Asesu ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig	22
5 Cymorth ariannol	27
6 Ar ôl asesu: Hysbysiad o ganlyniad	33
7 Ar ôl asesu: Hysbysiad o benderfyniad	35
8 Hysbysiadau	37
9 Y cynllun gwasanaethau cymorth	38
10 Adolygu gwasanaethau cymorth	42
11 Plant a arferai dderbyn gofal: Gwasanaethau y tu allan i'r ardal	46
12 Gorchmynion Gwarcheidiaeth Arbennig a gadael gofal	49
13 Cwynion a sylwadau	51
Atodiad 1 – Adroddiadau i'r llys – Materion a ragnodwyd	52
Atodiad 2 – Cynllun Gwasanaethau Cymorth Gwarchodleol Arbennig	58
Atodiad 3 – Adolygiad o Gynllun Gwasanaethau Cymorth Gwarchodaeth Arbennig	71

1. Rhaglith

- 1.1. Dyroddir y cod ymarfer ('y cod') hwn yn unol ag adran 145 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ('Deddf 2014'), sy'n rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru ddyroddi codau ynghylch arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. **Rhaid** i awdurdodau lleol, wrth arfer eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol mewn cysylltiad â gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig, weithredu yn unol â'r gofynion sydd wedi eu cynnwys yn y cod hwn a rhoi sylw i unrhyw ganllawiau a nodir yma. Nid yw adran 147 o'r Ddeddf (gwyro oddi wrth ofynion mewn codau) yn gymwys i unrhyw un o'r gofynion sydd wedi eu cynnwys yn y cod hwn, felly **rhaid** dilyn y cod hwn yn ei gyfanrwydd.
- 1.2. Daw'r cod hwn ar arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol mewn perthynas â gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig i rym ar [dyddiad i'w ychwanegu]. Mae'n dirymu ac yn disodli'r fersiwn flaenorol o'r cod a ddaeth i rym ar 2 Gorffennaf 2018.
- 1.3. Yn y cod hwn, mae gofyniad wedi ei fynegi fel '**rhaid**' neu '**ni chaiff/ni chaniateir**'. Mae canllawiau wedi eu mynegi fel 'caiff' a 'ni chaiff' neu 'dylai' a 'ni ddylai'.

Eiriolaeth

- 1.4. **Rhaid** i unigolyn deimlo ei fod yn bartner cydradd yn ei berthynas â gweithwyr proffesiynol. Mae croeso i unrhyw unigolyn wahodd rhywun o'i dewis i'w gynorthwyo i gymryd rhan lawn a mynegi ei farn, ei ddymuniadau a'i deimladau. Gall y cymorth hwn gael ei ddarparu gan ffrindiau rhywun, ei deulu neu rwydwaith cymorth ehangach.
- 1.5. Mae'r cod ymarfer penodol ar eiriolaeth o dan Ran 10 o Ddeddf 2014 yn nodi pan fo **rhaid** i awdurdod lleol, mewn partneriaeth â'r unigolyn, lunio barn ynglŷn â sut y gallai eiriolaeth gynorthwyo'r broses o benderfynu ar ganlyniadau personol unigolyn a chyflawni'r canlyniadau hynny; ynghyd â'r amgylchiadau pan fo **rhaid** i awdurdod lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol. **Rhaid** i weithwyr proffesiynol ac unigolion sicrhau bod penderfyniadau ynglŷn â'r angen am eiriolaeth yn rhan annatod o'r dyletswyddau perthnasol o dan y cod hwn.

Y fframwaith cyfreithiol ar gyfer gwarcheidiaeth arbennig

- 1.6. Gorchymyn llys yw gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig ac mae'n penodi person neu bersonau yn warcheidwad arbennig plentyn. Mae'n rhoi cyfrifoldeb rhiant i'r gwarcheidwad arbennig am bron iawn bob penderfyniad sy'n effeithio ar y plentyn. Mae hefyd yn cyfyngu ar hawliau'r rhieni biolegol i ymyrryd neu herio'r

gorchymyn heb ganiatâd y llys. Mae gwarcheidiaeth arbennig yn rhoi statws cyfreithiol sy'n cynnig mwy o sicrwydd na maethu hirdymor, ond nid yw'n torri'r cysylltiad â theulu biolegol y plentyn yn llwyr yn gyfreithiol fel sy'n gysylltiedig â mabwysiadu.

- 1.7. Cyflwynwyd gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig yng Nghymru a Lloegr yn 2005 i ddarparu trefniant cyfreithiol diogel a pharhaol i blant nad ydynt yn gallu byw gyda'u rhieni genedigol ond nad yw mabwysiadu yn briodol iddynt o bosibl. Cafodd gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig eu cynllunio i ddechrau ar gyfer plant hŷn megis y rhai sydd eisoes yn byw gyda pherthnasau neu ofalwyr maeth, plant o gefndiroedd ethnig leiafrifol lle y mae mabwysiadu yn peri anawsterau diwylliannol; a phlant digwmni sy'n ceisio lloches a allai fod angen sail gyfreithiol ddiogel heb dorri'r ymlyniad cryf sydd ganddynt, o bosibl, â'u teulu dramor. Ers hynny, mae gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig wedi dod yn opsiwn a ddefnyddir yn eang i gyflawni sefydlogrwydd. Dros amser, mae'r defnydd ohonynt wedi newid yn sylweddol. Maent bellach yn cael eu rhoi yn gyffredin ar gyfer plant iau, a hynny'n aml ochr yn ochr â gorchymyn goruchwyllo i ddarparu goruchwyliaeth a chymorth ychwanegol.
- 1.8. Mae'r dull hwn sydd wedi ei ddiweddarau yn atgyfnerthu'r cyfrifoldeb ar awdurdodau lleol i sicrhau bod asesiadau darpar warcheidwaid arbennig yn gynhwysfawr ac yn edrych tua'r dyfodol. Dylai asesiadau ystyried gallu'r unigolyn i ddarparu gofal diogel a sefydlog drwy gydol yr adeg pan fydd y plentyn dan oed, a thu hwnt i hynny, yn ogystal â'i allu i reoli risgiau a diwallu anghenion emosiynol a datblygiadol y plentyn. Dylai'r cynllunio hefyd nodi trefniadau clir ar gyfer cymorth parhaus, gan gynnwys cynhorthwy ariannol, gwasanaethau therapiwtig a mynediad at gyngor arbenigol.
- 1.9. Mae'r dull hwn sydd wedi ei ddiweddarau yn atgyfnerthu'r cyfrifoldeb ar awdurdodau lleol i sicrhau bod asesiadau o'r rhai sy'n dymuno bod yn warcheidwaid arbennig yn drylwyr ac yn edrych tua'r dyfodol. Rhaid i asesiadau ystyried gallu'r gwarcheidwad arbennig i ddarparu gofal diogel a sefydlog drwy gydol yr adeg pan fydd y plentyn dan oed, a thu hwnt i hynny, yn ogystal â'i allu i reoli risgiau ac i ddiwallu anghenion emosiynol a datblygiadol y plentyn. Dylai'r cynllunio gynnwys trefniadau clir ar gyfer cymorth parhaus, gan gynnwys cynhorthwy ariannol, gwasanaethau therapiwtig, a mynediad at gyngor arbenigol.

Deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth

- 1.10. Cyflwynwyd gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig i Ddeddf Plant 1989 drwy Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002. Mewnosododd adran 115(1) o Ddeddf 2002 yr adrannau newydd 14A-F yn Neddf Plant 1989. Roedd yr adrannau newydd yn nodi:
 - pwy gaiff wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig
 - ym mha amgylchiadau y caniateir gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig
 - natur ac effaith gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig
 - amrywio a diddymu gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig; a

- gwasanaethau cymorth i'r rhai hynny sydd wedi eu heffeithio gan warcheidiaeth arbennig.
- 1.11. Daeth yr adrannau hyn o Ddeddf Plant 1989 i rym ar 30 Rhagfyr 2005, ac maent yn parhau i fod yn sail gyfreithiol i orchmynion gwarcheidiaeth arbennig yng Nghymru.
- 1.12. Mae Rheoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig (Cymru) 2005¹ ('y Rheoliadau') yn gwneud y darpariaethau canlynol ynglŷn â gwarcheidiaeth arbennig:
- y materion y mae **rhaid** i awdurdod lleol ymdrin â nhw mewn adroddiad i'r llys pan fo'r awdurdod (a) yn cael hysbysiad o gais person am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig, neu (b) wedi cael cais gan lys i gynnal ymchwiliad a llunio adroddiad
 - darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig
 - yr amgylchiadau pan ellir talu cymorth ariannol
 - y personau sy'n gymwys i gael asesiad o'u hanghenion am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, a'r weithdrefn ar gyfer asesiad
 - pennu swm y cymorth ariannol
 - y gwasanaethau cymorth y maent yn bwriadu eu cynnig yn dilyn asesiad
 - cynllun gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig
 - adolygu darpariaeth gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig.

Trosolwg o orchmynion gwarcheidiaeth arbennig

- 1.13. Caiff llys teulu wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn cysylltiad â phlentyn os yw'n cael cais gan berson neu bersonau a ddisgrifir yn y categorïau a amlinellir yn adran 14A(5) o Ddeddf Plant 1989 (gweler pennod 2 cod hwn). Mae'n ofynnol i unrhyw berson arall gael caniatâd y Llys i wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig (adran 14(3)(b)). Mae adran 14A(3) yn darparu y caiff y Llys wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn cysylltiad â phlentyn ar gais unigolyn sydd â'r hawl i wneud cais (h.y. y rhai a restrir yn is-adran (5) neu sydd wedi cael caniatâd y Llys i wneud cais).
- 1.14. Caiff y llys hefyd wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn unrhyw achos teuluol sy'n ymwneud â lles y plentyn os yw o'r farn y dylid gwneud gorchymyn. Mae hyn yn gymwys hyd yn oed os nad oes cais wedi ei wneud, ac mae'n cynnwys achosion mabwysiadu.

¹ O.S. 2005/1514 (Cy.117) fel y'i diwygiwyd gan O.S., 2018/573 (Cy.102)

1.15. **Rhaid** i unrhyw berson sy'n dymuno gwneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig roi tri mis o rybudd ysgrifenedig i'r awdurdod lleol ynghylch ei fwriad i wneud cais. Yr unig eithriad i hyn yw pan fo plentyn yn destun gorchymyn lleoliad, a bod cais wedi ei wneud am orchymyn mabwysiadu. Yn yr amgylchiadau hyn mae angen caniatâd y Llys i wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig, ac nid yw'r gofyniad i ddarparu rhybudd ysgrifenedig '3 mis' i'r awdurdod lleol yn gymwys. Fodd bynnag, rhaid i'r ymgeisydd roi hysbysiad ysgrifenedig o hyd o'i fwriad i wneud cais, ac mae'r ddyletswydd ar yr awdurdod lleol i gwblhau asesiad o'i addasrwydd yn parhau. Mae hyn er mwyn rhwystro'r cais cystadleuol rhag creu oedi gyda'r gwrandawriad ynghylch y gorchymyn mabwysiadu.

1.16. Pan ddaw cais i law, neu os yw'r llys yn gofyn iddo wneud hynny, **rhaid** i'r awdurdod lleol ymchwilio a pharatoi adroddiad i'r llys ynglŷn ag:

- addasrwydd yr ymgeiswyr i fod yn warcheidwaid arbennig;
- y materion a restrir yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau; ac
- unrhyw fater arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.

Ni chaiff y llys wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig oni bai ei fod wedi cael yr adroddiad sy'n ymdrin ag addasrwydd yr ymgeiswyr.

1.17. Pan fo adroddiadau eraill sy'n ymdrin â rhan o'r wybodaeth ofynnol, dylai llys orchymyn adroddiad i ymdrin â'r wybodaeth sydd ar goll yn unig, a dylai'r awdurdod lleol groesgyfeirio at yr wybodaeth a gasglwyd eisoes er mwyn osgoi dyblygu gwaith.²

Gorchmynion gofal, cyswllt a threfniadau plentyn

1.18. Pan ddaw plentyn sy'n destun gorchymyn gofal neu orchymyn gofal dros dro yn destun gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, caiff y gorchymyn gofal ei ddiddymu. Pan wneir gorchymyn gofal mewn perthynas â phlentyn sydd eisoes yn destun gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, bydd y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig yn parhau mewn grym oni bai bod y llys yn ei ddiddymu pan wneir y gorchymyn gofal.

1.19. Cyn gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, **rhaid** i'r llys ystyried a ddylid amrywio neu ddiddymu unrhyw orchymyn arall presennol a wnaed o dan adran 8 o Ddeddf Plant 1989. Gallai hyn gynnwys gorchymyn trefniadau plentyn sy'n nodi pwy y caiff y plentyn dreulio amser â nhw. Dylai'r llys ystyried hefyd a ddylid gwneud gorchymyn trefniadau plentyn ar yr un pryd â'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig.

² [S \(A Child\), Re No. 2 | \[2007\] 1 FLR 855 | England and Wales Court of Appeal \(Civil Division\) | Judgment | Law | CaseMine](#)

- 1.20. Wrth wneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, caiff y llys hefyd roi caniatâd i'r plentyn gael ei adnabod wrth gyfenw newydd, neu i fynd â'r plentyn o'r DU am gyfnod o dri mis neu fwy heb naill ai gydsyniad ysgrifenedig pob person sydd â chyfrifoldeb rhiant am y plentyn neu ganiatâd y llys.

Cyfrifoldeb rhiant

- 1.21. Bydd gan y gwarcheidwad arbennig gyfrifoldeb rhiant am y plentyn. Yn ddarostyngedig i unrhyw orchymyn diweddarach mewn cysylltiad â'r plentyn o dan Ddeddf Plant 1989, caiff y gwarcheidwad arbennig arfer cyfrifoldeb rhiant ar draul eraill sydd â chyfrifoldeb rhiant, ac eithrio gwarcheidwad arbennig arall sydd wedi ei enwi. Fodd bynnag, nid yw hyn yn effeithio ar weithrediad unrhyw ddeddfiad neu unrhyw reol gyfreithiol sy'n ei gwneud yn ofynnol i bob person sydd â chyfrifoldeb rhiant gydsynio ar fater penodol. Y diben yw y bydd gan y gwarcheidwad arbennig gyfrifoldeb clir o ran yr holl benderfyniadau beunyddiol yn ymwneud â gofalu am y plentyn neu'r person ifanc a'i fagwraeth. Yn wahanol i fabwysiadu, mae'r gorchymyn yn cadw'r cyswllt cyfreithiol sylfaenol â'r rhieni. Nhw yw rhieni cyfreithiol y plentyn o hyd, ond cyfyngir ar eu gallu i arfer eu cyfrifoldebau fel rhieni. Maent yn cadw'r hawl i ganiatáu neu wrthod caniatáu i'r plentyn gael ei fabwysiadu neu ei leoli i'w fabwysiadu. **Rhaid** i'r gwarcheidwad arbennig hefyd gymryd camau rhesymol i hysbysu'r rhiant os bydd farw'r plentyn.
- 1.22. Tra bod gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn grym, **rhaid** cael cydsyniad pawb sydd â chyfrifoldeb rhiant am y plentyn neu ganiatâd llys cyn bod modd newid cyfenw plentyn neu fynd â'r plentyn o'r DU am gyfnod o dri mis neu fwy.

Amrywio neu ddiddymu gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig

- 1.23. Yn wahanol i orchmynion mabwysiadu, mae modd amrywio neu ddiddymu gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig naill ai ar gais:
- y gwarcheidwad/gwarcheidwaid arbennig
 - unrhyw riant neu warcheidwad i'r plentyn dan sylw
 - unrhyw unigolyn sydd wedi ei enwi mewn gorchymyn trefniadau plentyn fel person y mae'r plentyn i fyw gydag ef
 - unrhyw unigolyn arall â chyfrifoldeb rhiant am y plentyn, neu a oedd â chyfrifoldeb rhiant yn union cyn gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig
 - y plentyn yn y trefniant gwarcheidiaeth arbennig, os yw'r llys wedi ei fodloni bod gan y plentyn ddigon o ddealltwriaeth i wneud y cais
 - yr awdurdod lleol a ddynodir mewn gorchymyn gofal mewn cysylltiad â'r plentyn.
- 1.24. **Rhaid** i'r bobl ganlynol gael caniatâd gan y llys cyn gwneud cais i amrywio neu ddiddymu'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig: y plentyn, rhiant neu

warcheidwad, llys-riant sydd wedi derbyn cyfrifoldeb rhiant, neu unigolyn a oedd â chyfrifoldeb rhiant am y plentyn yn union cyn gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig.

- 1.25. Pan nad yw'r cais yn cael ei wneud gan y plentyn, a bod angen caniatâd y llys, ni chaiff y llys roi caniatâd ond os yw amgylchiadau wedi newid yn sylweddol ers gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig.
- 1.26. Caiff y llys, yn ystod unrhyw achos teuluol lle mae cwestiwn yn codi ynghylch lles plentyn sy'n destun gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, amrywio neu ddiddymu'r gorchymyn yn absenoldeb cais.

Gwasanaethau cymorth

- 1.27. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol drefnu i ddarparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig. Mae'r rhain yn cynnwys cwnsela, cyngori, gwybodaeth a gwasanaethau cyffelyb eraill (gan gynnwys cymorth ariannol) fel y rhagnodir yn y Rheoliadau (gweler pennod 3 o'r cod hwn). Mae'r Rheoliadau hefyd yn darparu ar gyfer asesu anghenion am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, a chynllunio ac adolygu'r gwasanaethau cymorth hynny.

Hawliau plant

- 1.28. Wrth ystyried a ddylid gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, lles y plentyn yw prif ystyriaeth y llys ac mae'r rhestr wirio yn adran 1(3) o Ddeddf Plant 1989 yn gymwys.
- 1.29. Wrth arfer eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol mewn cysylltiad â gwarcheidiaeth arbennig, **rhaid** i awdurdodau roi sylw i'w dyletswyddau cyffredinol i roi sylw dyladwy i Ran 1 o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn. **Rhaid** iddynt hefyd hyrwyddo llesiant plant a gwarcheidwaid arbennig yn unol â'r fframwaith canlyniadau cenedlaethol a gyhoeddwyd yn 2022. (Mae gan lesiant yr un ystyr ag yn adran 2 o Ddeddf 2014.) Mae'r diffiniad yn adran 2 yn cynnwys 'lles' fel y'i dehonglir at ddibenion Deddf Plant 1989, i'r graddau y mae'n ymwneud â phlentyn.
- 1.30. Mae'r tabl sy'n dilyn yn nodi'r canlyniadau y dylid eu cyflawni ar gyfer plant sy'n destun gorchymynion gwarcheidiaeth arbennig. Mae'r canlyniadau hyn yn seiliedig ar hawliau ac yn gysylltiedig ag erthyglau perthnasol o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn. Maent hefyd yn gysylltiedig â'r canlyniadau llesiant cenedlaethol a ddiffinnir yn adran 2 o Ddeddf 2014 ac sy'n ffurfio sylfaen y fframwaith canlyniadau cenedlaethol. Mae'r tabl hefyd yn dangos y 'rhestr wirio' lles sydd wedi ei chynnwys yn Neddf Plant 1989 - y materion y mae **rhaid** i'r llys teulu roi sylw iddynt wrth benderfynu a ddylid gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig neu unrhyw orchymyn arall mewn cysylltiad â phlentyn.
- 1.31. Wrth weithredu'r cod ymarfer hwn, rhaid i awdurdodau lleol sicrhau eu bod yn

ymdrechu i gyflawni'r canlyniadau hyn ac yn mesur llwyddiant eu polisïau a'u gweithdrefnau gwarcheidiaeth arbennig mewn cysylltiad â nhw.

Y canlyniadau sy'n seiliedig ar hawliau <i>Yr Erthygl Berthnasol o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn</i>	Canlyniadau lles cenedlaethol <i>'Ystyr llesiant' Diffiniadau o adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014</i>	Lles y plentyn <i>Adran 1 o Ddeddf Plant 1989, gan gynnwys materion y bydd llys yn rhoi sylw penodol iddynt</i>
Gwneir cais am Orchmynion Gwarcheidiaeth Arbennig a chânt eu gwneud yn seiliedig ar yr hyn sydd er budd gorau'r plentyn neu'r person ifanc. Yr hyn sydd orau i'r plentyn yw'r brif ystyriaeth wrth asesu. Erthygl 18	Caiff fy amgylchiadau unigol i eu hystyried. <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	Pan fo llys yn ystyried unrhyw gwestiwn mewn cysylltiad â magwraeth plentyn ... lles y plentyn fydd ystyriaeth bennaf y llys. Adran 1(1)
Mae gwarcheidwaid arbennig (a rhieni biolegol) yn deall yn llawn sut mae'r Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig yn hyrwyddo ac yn cyfrannu at fagwraeth a datblygiad y plentyn, ac yn deall eu swyddogaeth a'u cyfrifoldebau o ran hyrwyddo'r hyn sydd orau i'r plentyn. Erthygl 18	Rwy'n cael y cymorth sydd ei angen arnaf i dyfu a bod yn annibynnol. <i>Llesiant cymdeithasol ac economaidd</i> Rwy'n byw mewn cartref sy'n fy nghefnogi orau i sicrhau fy llesiant. <i>Addasrwydd llety preswyl</i>	
Mae'r plentyn neu'r person ifanc yn cael cymorth ei Warcheidwad Arbennig i gadw cysylltiadau teuluol, gan gynnwys cynnal perthynas bersonol a chyswllt uniongyrchol â'i rieni biolegol (yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau llys.) Erthyglau 8 a 9	Rwy'n perthyn. Rwy'n cyfrannu at ac yn mwynhau perthnasoedd diogel ac iach. <i>Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol</i>	
Mae'r Gwarcheidwaid Arbennig yn cael cymorth i hyrwyddo a goruchwyllo'r cyswllt rhwng y plentyn a'i rieni biolegol mewn modd diogel, gan gynnwys cymorth i reoli perthnasoedd a gwrthdaro posibl. Erthyglau 8 a 9	Rwy'n perthyn. Rwy'n cyfrannu at ac yn mwynhau perthnasoedd diogel ac iach. <i>Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol</i>	
Cyn belled â phosibl, mae'r Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig yn rhoi elfen o barhad i'r plentyn neu'r person ifanc yn	Caiff fy amgylchiadau unigol eu hystyried. <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	Bydd y llys yn rhoi sylw penodol i sut y bydd unrhyw newid yn amgylchiadau'r

ei fagwraeth yn unol â'i gefndir ethnig, diwylliannol ac ieithyddol. Erthygl 20		plentyn yn debygol o effeithio arno Adran 1(3)(c) Bydd y llys yn rhoi sylw penodol i oedran, rhyw a chefnidir y plentyn ac i unrhyw nodwedd sydd ganddo y mae'r llys yn ystyried eu bod yn berthnasol. Adran 1(3)(d)
Mae plentyn neu berson ifanc y gwneir Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig er ei les pennaf yn profi parhad gofal nes ei fod yn 18 oed. Erthygl 20	Rwy'n perthyn. <i>Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol</i> Rwy'n cael y cymorth sydd ei angen arnaf i dyfu a bod yn annibynnol. <i>Llesiant cymdeithasol ac economaidd</i>	
Mae'r plentyn neu'r person ifanc yn gallu mynegi ei farn yn rhydd ym mhob cam, gan gynnwys yn ystod asesiadau'r awdurdod lleol a'r broses llys, a chaiff ei gynorthwyo i fynegi ei farn. Erthygl 12	Caiff fy llais ei glywed a gwrandewir arno. Rwy'n siarad dros fy hun ac yn cyfrannu at y penderfyniadau sy'n effeithio ar fy mywyd neu mae genyf rywun a all wneud hynny dros. <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	Yr hyn y mae modd ei ganfod am ddymuniadau a theimladau'r plentyn (fe'u hystyrir yng ngoleuni ei oedran a'i ddealltwriaeth) Adran 1(3)(a)
Rhoddir ystyriaeth briodol i farn y plentyn neu'r person ifanc wrth wneud penderfyniadau. Erthygl 12	Caiff fy llais ei glywed a gwrandewir arno <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	Yr hyn y mae modd ei ganfod am ddymuniadau a theimladau'r plentyn (fe'u hystyrir yng ngoleuni ei oedran a'i ddealltwriaeth) Adran 1(3)(a)
Mae'r plentyn neu'r person ifanc yn cael gwybodaeth briodol am y Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig arfaethedig, a hynny mewn modd sy'n addas i'w oedran a lefel ei ddealltwriaeth, gan gynnwys: - y rheswm pam na all barhau i fyw gyda'i rieni - natur hirdymor y trefniant (hyd at 18 oed)	Rwy'n gwybod ac yn deall pa ofal, cymorth a chyfleoedd sydd ar gael ac yn eu defnyddio er mwyn fy helpu i gyflawni fy llesiant. Gallaf gael gafael ar yr wybodaeth gywir, pan fydd ei hangen arnaf, yn y ffordd yr wyf yn dymuno ei chael a	

- goblygiadau ymarferol trefniant o'r fath (e.e. ar gyfrifoldeb rhiant) - trefniadau cyswllt gyda'r rhieni biolegol a sut y caiff hyn ei hwyluso - y cymorth a fydd ar gael. Erthygl 13	defnyddio'r wybodaeth hon i reoli a gwella fy llesiant. <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	
Mae Gwarcheidwaid Arbennig yn cael y cymorth, y cyfleusterau a'r gwasanaethau sydd eu hangen arnynt i ofalu am y plentyn neu'r person ifanc. Erthygl 18	Rwy'n cael y gofal a'r cymorth cywir, cyn gynted â phosibl. <i>Lles corfforol, iechyd meddwl ac emosiynol</i> Rwy'n gwybod ac yn deall pa ofal, cymorth a chyfleoedd sydd ar gael ac yn eu defnyddio er mwyn fy helpu i sicrhau fy llesiant. <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	
Bydd plant a phobl ifanc sydd wedi dioddef camdriniaeth neu esgeulustod, ynghyd â'u Gwarcheidwaid Arbennig yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt, a chaiff mesurau priodol eu gweithredu i reoli risg ac i sicrhau y caiff y plentyn ei fagu mewn amgylchedd saff a diogel. Erthygl 19	Rwy'n ddiogel ac rwy'n cael fy amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod. Rwyf i [y Gwarcheidwad Arbennig] yn cael cymorth i amddiffyn y bobl sy'n bwysig i mi rhag camdriniaeth ac esgeulustod Rwy'n cael gwybod sut i leisio fy mhryderon. <i>Amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod</i>	Bydd y llys yn rhoi sylw penodol i unrhyw niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef neu yn wynebu risg o'i ddioddef. Adran 1(3)(e)
Bydd plant sydd wedi dioddef esgeulustod, camdriniaeth neu sydd wedi eu hecsploetio mewn unrhyw fodd yn cael cymorth priodol i hyrwyddo'u hadferiad corfforol a seicolegol. At hyn, mae trefniant y Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig yn darparu amgylchedd i'r plentyn fydd yn meithrin ei iechyd, ei hunan-barch a'i urddas. Erthygl 39	Rwy'n cael y gofal a'r cymorth cywir, cyn gynted â phosibl. <i>lechydd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol</i>	Bydd y llys yn rhoi sylw penodol i anghenion corfforol, emosiynol ac addysgol y plentyn Adran 1(3)(b) Bydd y llys yn rhoi sylw penodol i unrhyw niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef neu'n wynebu risg o'i ddioddef. Adran 1(3)(e)
Mae Gwarcheidwaid Arbennig yn cael cymorth ariannol priodol,	Nid wyf yn byw mewn tldi.	

gan gynnwys lwfansau a chymorth i hawlio unrhyw fudd-daliadau lles y mae ganddynt hawlogaeth iddynt, i gynorthwyo gyda magwraeth a datblygiad y plentyn. Erthyglau 26 a 27	<i>Llesiant cymdeithasol ac economaidd</i>	
Caiff trefniadau Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig, gan gynnwys cymorth i'r plentyn a'r Gwarcheidwad Arbennig, eu hadolygu'n achlysurol, yn enwedig os oedd y plentyn neu'r person ifanc yn derbyn gofal (neu y byddai wedi derbyn gofal pe na fyddai'r Gorchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig wedi ei wneud). Erthygl 25	Caiff fy amgylchiadau unigol eu hystyried. <i>Sicrhau hawliau a hawlogaethau</i>	

2. Asesu addasrwydd ac adroddiadau i'r llys

- 2.1. Mae'n ddyletswydd ar awdurdod lleol i ymchwilio i addasrwydd yr unigolyn i fod yn warcheidwad arbennig, ac i baratoi adroddiad i'r llys teulu, os yw'n cael hysbysiad o gais neu os yw'r llys yn gofyn iddo wneud hynny. Mae'r bennod hon yn egluro cyfrifoldebau'r awdurdod lleol mewn cysylltiad ag asesuadau addasrwydd a beth y mae **rhaid** ei gynnwys yn yr adroddiad.

Ceisiadau am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig

- 2.2. Caiff cais am orchymyn gwarcheidiaeth gael ei wneud gan unigolyn neu ar y cyd gan ddau unigolyn neu fwy. Nid oes rhaid i gydymgeiswyr fod yn briod neu mewn partneriaeth sifil gyda'i gilydd. Caiff unrhyw berson sy'n 18 oed neu'n hŷn ac nad yw'n rhiant i'r plentyn sy'n destun y cais wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig.
- 2.3. Caiff llys wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn cysylltiad â'r plentyn os yw'n cael cais gan:
- unrhyw un sy'n warcheidwad i'r plentyn
 - gofalwr maeth yr awdurdod lleol y bu'r plentyn yn byw gydag ef am flwyddyn yn union cyn y cais
 - perthynas y mae'r plentyn wedi byw gydag ef am flwyddyn neu fwy yn union cyn y cais
 - unrhyw un sydd wedi ei enwi mewn gorchymyn preswyl neu orchymyn trefniadau plentyn fel person y mae'r plentyn i fyw gydag ef, neu sydd â chydsyniad pawb y gall fod ganddynt orchymyn preswyl neu orchymyn trefniadau plentyn o'r fath mewn grym
 - unrhyw un y mae'r plentyn wedi byw gydag ef am gyfnod o dair blynedd o leiaf (nid oes angen i hyn fod yn barhaus, ond ni ddylai fod wedi dechrau fwy na phum mlynedd cyn gwneud y cais nac wedi dod i ben fwy na thri mis cyn gwneud y cais)
 - os yw'r plentyn yng ngofal awdurdod lleol, unrhyw un â chydsyniad yr awdurdod lleol
 - unrhyw un sydd â chydsyniad pawb sydd â chyfrifoldeb rhiant am y plentyn
 - unrhyw berson sydd â hawl gan y llys i wneud cais.
- 2.4. **Rhaid** i unrhyw berson sy'n dymuno gwneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig roi tri mis o rybudd ysgrifenedig i'r awdurdod lleol ynghylch eu bwriad i wneud cais. Yr unig eithriad i hyn yw pan fo gan berson ganiatâd y llys i wneud cais cystadleuol am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig pan fo cais am orchymyn mabwysiadu eisoes wedi ei wneud. Mae hyn er mwyn rhwystro'r cais cystadleuol rhag creu oedi gyda'r gwrandawriad ynghylch y gorchymyn mabwysiadu. Yn yr achos hwn, mae hysbysiad ysgrifenedig yn parhau i fod yn ofyniad, yn ogystal â'r

rhwymedigaeth i'r awdurdod lleol gwblhau adroddiad gwarcheidiaeth arbennig.

- 2.5. Os yw'r plentyn yn derbyn gofal gan awdurdod lleol, **rhaid** i'r ymgeisydd roi'r hysbysiad ysgrifenedig i'r awdurdod lleol sy'n gofalu am y plentyn (h.y. rhiant corfforaethol y plentyn). Os nad yw plentyn yn derbyn gofal gan awdurdod lleol, **rhaid** i'r ymgeisydd roi hysbysiad ysgrifenedig i'r awdurdod lleol y mae'r ymgeisydd fel arfer yn byw ynddo.
- 2.6. Caiff y llys hefyd wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn unrhyw achos teuluol sy'n ymwneud â lles y plentyn os yw o'r farn y dylid gwneud gorchymyn. Mae hyn yn gymwys hyd yn oed os nad oes cais wedi ei wneud, ac mae'n cynnwys achosion mabwysiadu.

Rhieni maeth

- 2.7. Pan fo rhieni maeth yn ystyried bod yn warcheidwaid arbennig ar gyfer plentyn a roddir yn eu gofal, neu os yw'r awdurdod lleol yn ystyried mai troi lleoliad maethu yn drefniant gwarcheidiaeth arbennig sydd orau i'r plentyn, **rhaid** i'r awdurdod lleol sicrhau bod y rhieni maeth yn cael yr wybodaeth a'r cyngor priodol i'w helpu i wneud penderfyniad. Dylai hyn gynnwys gwybodaeth am natur a diben trefniant gwarcheidiaeth arbennig fel opsiwn sefydlogrwydd i blentyn, ac am y cymorth a'r lwfansau sydd ar gael pan wneir y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig ac wrth i'r plentyn dyfu'n hŷn. Dylid rhoi digon o amser i rieni maeth ystyried goblygiadau trosglwyddo i drefniant gwarcheidiaeth arbennig. Pan fo'n briodol, dylai awdurdod lleol gyfeirio'r rheini maeth at ffynonellau cyngor annibynnol.

Asesu addasrwydd i fod yn warcheidwad arbennig

- 2.8. Pan ddaw hysbysiad ysgrifenedig i law, neu os yw'r llys yn gwneud cais, **rhaid** i'r awdurdod lleol ymchwilio a pharatoi adroddiad i'r llys ynglŷn ag addasrwydd yr ymgeiswyr i fod yn warcheidwaid arbennig, ymysg materion eraill.
- 2.9. Os nad oes cais, caiff y llys, serch hynny, benderfynu y dylid gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, a chyfarwyddo'r awdurdod lleol perthnasol i baratoi adroddiad ynglŷn ag addasrwydd person i fod yn warcheidwad arbennig o fewn cyfnod amser penodol.
- 2.10. Mae angen yr un wybodaeth ar gyfer adroddiad addasrwydd yr awdurdod lleol pa un a oes cais neu a yw'r llys wedi gofyn i'r awdurdod lleol baratoi adroddiad. Ni chaiff y llys wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig oni bai ei fod wedi cael yr adroddiad sy'n ymdrin ag addasrwydd yr ymgeiswyr. Pan fo adroddiadau eraill sy'n ymdrin â rhan o'r wybodaeth ofynnol, dylai llys orchymyn adroddiad i ymdrin â'r wybodaeth sydd ar goll yn unig, a dylai'r awdurdod lleol groesgyfeirio at yr wybodaeth a gasglwyd eisoes er mwyn osgoi dyblygu gwaith.³

³ [S \(A Child\), Re No. 2 | \[2007\] 1 FLR 855 | England and Wales Court of Appeal \(Civil Division\) | Judgment | Law | CaseMine](#)

- 2.11. Yr awdurdod y gwneir y cais iddo sy'n gyfrifol am baratoi'r adroddiad - h.y. yn achos plentyn sy'n derbyn gofal, yr awdurdod sy'n gofalu am y plentyn (rhiant corfforaethol y plentyn) fydd yn gwneud hyn; ac mewn unrhyw achos arall, yr awdurdod lleol y mae'r ymgeisydd yn preswyllo fel arfer ynddo (ni waeth ymhle mae'r plentyn yn byw ar y pryd).
- 2.12. Fel rhan o'i ymchwiliad ac wrth baratoi'r adroddiad, mae'n bosibl y bydd angen i'r awdurdod lleol cyfrifol ofyn am wybodaeth gan awdurdod arall – er enghraifft, pan fo'r awdurdod lleol yn paratoi adroddiad addasrwydd mewn cysylltiad â phlentyn y mae'n gofalu amdano a bod y darpar warcheidwad arbennig⁴ yn byw yn ardal awdurdod lleol arall. **Rhaid** i awdurdodau lleol gydweithio'n llwyr, lle bo angen, wrth ymchwilio a pharatoi'r adroddiad addasrwydd ar gyfer y llys. Bydd angen hefyd o bosibl i'r awdurdod lleol gysylltu â'r gwasanaethau ieuchyd lleol er mwyn paratoi adroddiad cynhwysfawr.
- 2.13. Pan fo awdurdod lleol yn cael hysbysiad gan ymgeisydd neu gais gan y llys, **rhaid** iddo anfon gwybodaeth ysgrifenedig at y darpar warcheidwad arbennig ac at rieni'r plentyn, yn nodi'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd wrth baratoi'r adroddiad addasrwydd.
- 2.14. Ym mhob achos, **rhaid** i'r awdurdod lleol drefnu i ganfod yn gywir ac adrodd yn gywir ar ddymuniadau a theimladau'r plentyn ynghylch y trefniant gwarcheidiaeth arbennig arfaethedig. Bydd hyn yn arbennig o bwysig mewn achosion lle nad yw'r llys wedi penodi gwarcheidwad plentyn.
- 2.15. O dan adran 14A(10) o Ddeddf Plant 1989, mae modd i awdurdodau lleol wneud trefniadau o'r fath i benodi unrhyw berson i weithredu ar eu rhan i gynnal archwiliad neu baratoi adroddiad addasrwydd ar gyfer y llys fel y gwelant orau. **Rhaid** i awdurdodau lleol ystyried sut orau i roi'r grym hwn ar waith er mwyn hwyluso'r ymchwiliad a pharatoi'r adroddiad mewn pryd ar gyfer y llys.
- 2.16. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau bod gan y person sy'n cynnal yr archwiliad ac sy'n paratoi'r adroddiad i'r llys y cymwysterau a'r profiad priodol, neu ei fod yn cael ei oruchwylio gan rywun sy'n meddu ar y cymwysterau hynny a'r profiad hwnnw. Pan fo'r darpar warcheidwad arbennig yn aelod o deulu estynedig y plentyn, dylai hyn gynnwys profiad o asesiadau perthynas.
- 2.17. **Rhaid** i'r asesiad addasrwydd fod yn gadarn, yn wrthrychol ac yn ymholgar. **Rhaid** dadansoddi a gwerthuso'r wybodaeth a ddaw i law gan ac ynglŷn â'r darpar warcheidwad arbennig yn ofalus, a **rhaid** gwirio pa mor gyson a chywir ydyw. **Rhaid** rhoi'r brif ystyriaeth i les y plentyn, ac mae'n hanfodol y caiff cefndir darpar warcheidwaid arbennig ei wirio'n drwyadl. Oherwydd bod gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig yn opsiwn sefydlogrwydd, y disgwylir iddynt barhau yn weithredol nes bod y plentyn yn troi'n 18 oed, mae'n hanfodol bod yr asesiad yn

⁴ Yn unol â'r diffiniad yn adran 1 o [Reoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig \(Cymru\) 2005](#)

ystyried gallu'r darpar warcheidwad arbennig i ddiwallu anghenion y plentyn ar adeg gwneud y gorchymyn ac yn y dyfodol (gyda phechyn cymorth priodol, fel y bo angen).

- 2.18. **Rhaid** i'r adroddiad addasrwydd i'r llys gynnwys hefyd ganlyniadau unrhyw asesiad am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig.
- 2.19. Nid yw trefniadau gwarcheidiaeth arbennig yn darparu ar gyfer cyfnod ymgartrefu, fel sy'n digwydd gydag achosion mabwysiadu. Mae hyn yn adlewyrchu'r disgwyliad bod gan y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig berthynas sefydlog yn barod a'u bod yn adnabod ei gilydd yn dda. Fodd bynnag, mae'r newid yn y ffordd y caiff gorchmynion gwarcheidiaeth eu defnyddio, yn enwedig yn achos plant iau neu pan fyddai plant wedi cael eu rhoi mewn gofal fel arall, yn golygu nad yw hynny'n wir ym mhob achos. **Rhaid** i'r awdurdod lleol felly roi ystyriaeth ofalus i natur y berthynas sydd eisoes yn bodoli rhwng y plentyn a'r darpar warcheidwad arbennig, a pha gymorth y gellid bod angen ei roi ar waith i helpu i gryfhau a meithrin y berthynas. Os nad yw'r plentyn yn byw gyda'r darpar warcheidwad arbennig, **rhaid** i'r awdurdod lleol ystyried sut orau y gall gynorthwyo'r plentyn i ymgartrefu yn ei gartref gyda'i deulu newydd. **Rhaid** ystyried anghenion aelodau eraill o'r teulu hefyd, megis plant y darpar warcheidwad arbennig, wrth helpu'r teulu i ymgyswrtio â'r trefniant newydd. **Rhaid** i asesiadau hefyd gynnwys perthnasoedd teuluol ehangach a pha gyswllt sydd gan y plentyn â'i rieni biolegol, neiniau a theidiau a brodyr a chwiorydd a gallu'r darpar warcheidwad arbennig i reoli'r rhain (gyda chymorth, fel y bo angen).
- 2.20. Lle bynnag y bo'n bosibl, **rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau eu bod yn caniatáu digon o amser i wneud asesiadau ansawdd cadarn a myfyrgar. Nid oes gan lawer o'r perthnasau y cynigir eu henwau, neu a ddônt i'r amlwg, fel darpar warcheidwaid arbennig yn ystod achosion llys, ddigon o wybodaeth am yr hyn y mae'n ei olygu i fod yn warcheidwad arbennig. Nid ydynt ychwaith wedi cael digon o amser na chymorth i ystyried y gofynion sydd ynghlwm wrth fod yn warcheidwad arbennig a maint yr ymroddiad sydd ei angen dros sawl blwyddyn. Ni fydd llawer erioed wedi ystyried ymgymryd (neu ail-ymgymryd) â rôl rhiant. At hyn, mae'n bosibl nad oedd darpar warcheidwaid arbennig yn ymwybodol o'r niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef. Efallai y bydd angen amser arnynt i ddod i delerau'n llwyr â hynny a gyda'r camau amddiffynnol y bydd eu hangen o bosibl yn y dyfodol os oes unrhyw gyswllt gyda rhieni'r plentyn.
- 2.21. Bydd ymyrraeth gynnar a nodi darpar ofalwyr sy'n berthynas mewn da bryd yn helpu i sicrhau bod gan awdurdodau ddigon o amser i roi sylw trylwyr i'r materion hyn a gwneud asesiadau ansawdd. **Rhaid** i awdurdodau lleol, lle bynnag y bo'n bosibl, drafod gyda theuluoedd yn gynnar yn ystod y broses i gytuno pa opsiynau sefydlogrwydd a allai fod ar gael, ac i sicrhau bod teuluoedd yn deall yn llawn yr angen i enwebu gofalwyr eraill yn y teulu. Gall cyfarfodydd teuluol yn ystod y cyfnod hwn helpu teuluoedd i ddechrau rhoi sylw i gymhlethdodau rheoli cyswllt

a'r cymorth ymarferol ac ariannol y bydd ei angen o bosibl. Gall hyn atal oedi yn nes ymlaen pan fo'r achosion cyfreithiol yn dechrau. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau bod ganddynt drefniadau ar waith i hwyluso cyfarfodydd teuluol ar adeg briodol.

- 2.22. Mae llawer o awdurdodau lleol yn cynnal asesiadau cychwynnol (a elwir hefyd yn asesiadau hyfywedd) i benderfynu pa aelodau o deulu a rhwydwaith ffrindiau plentyn sy'n opsiwn realistig i ofalu am blentyn, a phwy felly a ddylai fod yn destun asesiad llawn fel darpar ofalwr sy'n berthynas. Er nad ydynt yn statudol, mae llawer o awdurdodau lleol yn defnyddio asesiadau hyfywedd i nodi gwarcheidwaid arbennig posibl. Cafodd canllaw ymarfer ei gynhyrchu gan y Grŵp Hawliau Teulu yn 2017 i ddechrau, a'i ailgyhoeddi yn 2022⁵.
- 2.23. Pan fo'r llys yn cyfarwyddo awdurdod i baratoi asesiad, y llys fydd yn pennu amserlen i gyflawni'r asesiad. Mae terfyn amser statudol o 26 wythnos i gwblhau pob achos gofal a goruchwyliaeth heblaw rhai eithriadol. ⁶ Fodd bynnag, mae gan y llys y disgresiwn i ymestyn y terfyn amser, lle y bo angen, i alluogi'r llys i ddatrys yr achos yn gyfiawn. Er enghraifft, mae'n bosibl yr ystyrir bod angen estyniad pan fo darpar ofalwr yn dod i'r amlwg yn hwyr yn y broses. ⁷

Cynnwys yr adroddiadau

- 2.24. **Rhaid** i adroddiad addasrwydd yr awdurdod lleol ymdrin ag:

- addasrwydd y darpar warcheidwad arbennig
- materion a ragnodwyd yn y Rheoliadau
- unrhyw wybodaeth arall y mae'r awdurdod lleol yn ei hystyried yn berthnasol
- (lle y bo'n briodol) anghenion cymorth a sut y cânt eu diwallu
- y rhesymau pam y mae awdurdod lleol wedi penderfynu peidio â darparu cymorth gwarcheidiaeth arbennig.

- 2.25. Mae'r materion a ragnodwyd yn cynnwys:

- gwybodaeth am y plentyn
- gwybodaeth am deulu'r plentyn
- gwybodaeth am y darpar warcheidwad/warcheidwaid arbennig a'r aelwyd
- gwybodaeth am yr awdurdod lleol

- 2.26. Mae'r materion a ragnodwyd wedi eu nodi'n llawn yn yr Atodlen i'r Rheoliadau. **Rhaid** i awdurdodau lleol gyfeirio at hon wrth gynnal asesiadau a pharatoi eu

⁵ Initial Family and Friends Care Assessment: A good practice guide 2022.

⁶ Cyflwynwyd y terfyn amser statudol o 26 wythnos ar gyfer cwblhau pob achos gofal a goruchwyliaeth eithriadol ar 22 Ebrill 2014, ochr yn ochr ag Amlinelliad Cyfraith Gyhoeddus wedi'i ddiweddarau, o dan Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014.

⁷ [Family Justice Council: Interim Guidance on Special Guardianship](#) gweler paragraff 6 yn benodol, Re S [2014] EWCC B44 (Fam)

hadroddiadau. Er hwylustod, mae'r materion wedi eu rhestru yn **Atodiad 1** yn y cod hwn.

- 2.27. **Rhaid** i'r adroddiad gynnwys gwiriad manwl gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd mewn cysylltiad â'r darpar warcheidwad arbennig ac unrhyw aelod arall o'i aelwyd sy'n 18 oed neu'n hŷn. Rhaid i hwn fod yn Dystysgrif Cofnod Troseddol Manwl a ddyroddir o dan adran 113B o Ddeddf yr Heddlu 1997, gan gynnwys gwybodaeth addasrwydd sy'n ymwneud â phlant fel sy'n ofynnol gan adran 113BA. Mae'r gwiriadau hyn yn hanfodol i sicrhau bod pob oedolyn yn yr aelwyd yn cael ei asesu am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i ddiogelu ac amddiffyn plant.
- 2.28. Mae'r Atodlen i'r Rheoliadau hefyd yn nodi'r ystyriaethau y mae **rhaid** i'r awdurdod lleol eu cynnwys yng nghasgliadau'r adroddiad. Mae'r rhain wedi eu nodi hefyd yn Atodiad 1 i'r cod hwn.

3. Darparu gwasanaethau cymorth

- 3.1. Mae'r bennod hon yn nodi'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig y mae **rhaid** i awdurdodau lleol drefnu i'w darparu. Bydd darparu'r gwasanaethau hyn i unrhyw unigolyn yn amodol ar asesiad o angen am gymorth (gweler pennod 4 o'r cod hwn).

Gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy

- 3.2. Ni fydd llawer o warcheidwaid arbennig angen dim mwy na gwybodaeth neu gyngor i'w helpu i ofalu am y plentyn sydd yn eu gofal, neu eu cyfeirio at ffynonellau eraill o gyngor a chynhorthwy. Mae'n ddyletswydd ar awdurdodau lleol yng Nghymru i sicrhau gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy sy'n darparu gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy hygyrch i bobl leol i'w galluogi i wneud trefniadau er mwyn diwallu eu hanghenion am ofal a chymorth, yn awr ac yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys y mathau o ofal a chymorth sydd ar gael, a sut mae modd i unigolion gael mynediad atynt.
- 3.3. Wrth sicrhau eu gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy, dylai awdurdodau lleol ystyried anghenion gwarcheidwaid arbennig a darpar warcheidwaid arbennig. **Rhaid** i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ynglŷn â gwarcheidiaeth arbennig sy'n hygyrch ac ar gael i'r cyhoedd (gan gynnwys deunydd hygyrch ar y we) ar gyfer plant a phobl ifanc, gwarcheidwaid arbennig a darpar warcheidwaid arbennig. Dylai'r gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy hefyd allu cyfeirio'r bobl hyn at ffynonellau hygyrch ac annibynnol o gyngor a gwybodaeth.

Y gwasanaethau cymorth sydd i'w darparu

- 3.4. Mae'r Rheoliadau yn rhagnodi'r gwasanaethau cymorth penodol y mae **rhaid** i awdurdodau lleol drefnu i'w darparu i warcheidwaid arbennig, i blant ac i bobl eraill sy'n rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig. Nid oes rhaid i awdurdodau lleol ddarparu'r gwasanaethau hyn yn uniongyrchol, ond gallant drefnu i'w darparu ar y cyd ag asiantaethau eraill, fel y bo'n briodol. Rhestrir y gwasanaethau penodol isod.

Cymorth ariannol

- (a) Cymorth ariannol i warcheidwaid arbennig neu ddarpar warcheidwaid arbennig. Trowch at bennod 5 o'r cod hwn i weld ym mha amgylchiadau y gellir talu cymorth ariannol.

Cymorth cymheiriaid

- (b) Gwasanaethau i alluogi plant, eu rhieni a gwarcheidwaid arbennig (neu ddarpar warcheidwaid arbennig) sydd, neu a fydd cyn hir, yn rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig, i drafod materion yn ymwneud â gwarcheidiaeth arbennig. Gall y gwasanaethau hyn gynnwys grwpiau cymorth, grwpiau cyfryngau cymdeithasol a chylchlythyrau.

Cyswllt

- (c) Cynhorthwy mewn perthynas â chyswllt rhwng plant sydd, neu a allai fod cyn hir, yn rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig a rhiant neu berthynas neu unrhyw berson y mae'r plentyn wedi cael perthynas agos ag ef.

Oherwydd nad yw gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig yn torri'r berthynas rhwng y rhieni biolegol a'r plentyn, mae angen i warcheidwaid arbennig wybod sut i reoli trefniadau cyswllt rhwng y plentyn a'i deulu. Mae'n bosibl y bydd angen hyfforddiant a chymorth ar y gwarcheidwad o ran sut i ymdrin ag unrhyw faterion neu wrthdaro a allai godi. Gall y cymorth hwn gynnwys gwasanaeth cyfryngu a defnyddio canolfannau cyswllt.

Gwasanaethau therapiwtig

- (d) Gwasanaethau a ddarperir ar gyfer anghenion therapiwtig plant sydd, neu a fydd cyn hir, yn rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig. Caiff trefniadau i ddarparu'r math hwn o ofal eu gwneud yn ôl pob tebyg gyda'r GIG neu ddarparwyr eraill.

Cymorth i hyrwyddo sefydlogrwydd perthynas

- (e) Cymorth i sicrhau parhad y berthynas rhwng plentyn sydd, neu a fydd cyn hir, yn rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig a'i warcheidwad arbennig (neu ddarpar warcheidwad arbennig).

Mae'r ddeddfwriaeth yn sôn yn arbennig am hyfforddiant ar gyfer y (darpar) warcheidwad arbennig, a seibiannau byr. Gall yr hyfforddiant gynnwys dosbarthiadau rhianta, neu gyrsiau sydd â'r nod o ddeall ac ymdrin â math penodol o ymddygiad neu broblemau datblygiad sy'n berthnasol i'r plentyn penodol. Mae'n bosibl y bydd angen seibiant byr i roi cyfle i'r plentyn gael seibiant byr at ddibenion hamdden neu addysgiadol, neu i roi seibiant o ofalu i ofalwr y plentyn. Bydd y cymorth a roddir yn dibynnu ar natur yr angen a gafodd ei asesu ac ar amgylchiadau penodol y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig.

Cyfryngu

- (f) Pan fo'r berthynas rhwng plentyn a gwarcheidwad arbennig mewn perygl o chwalu, mae cymorth ar gael i atal hynny rhag digwydd, gan gynnwys:
- cyfryngu - er enghraifft, ynglŷn â materion yn ymwneud â chyswllt rhwng y plentyn a'i rieni biolegol neu aelodau eraill o'r teulu
 - cyfarfodydd rhwng personau priodol i fynd i'r afael â'r anawsterau yn y berthynas.

Cynllunio a threfnu darpariaeth

- 3.5. **Ni chaniateir** ystyried gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ar wahân i wasanaethau prif ffrwd. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau y caiff anghenion gwarcheidwaid arbennig, a phlant a rhieni sy'n rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig, eu cynnwys wrth gynllunio a darparu gwasanaethau prif ffrwd ar gyfer plant, pobl ifanc a theuluoedd ag anghenion penodol. Mae'r rhain yn cynnwys gwasanaethau iechyd, gan gynnwys gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc; darpariaeth addysg, gan gynnwys darpariaeth anghenion dysgu ychwanegol; tai; a gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy.
- 3.6. Dylai awdurdodau lleol hefyd roi ystyriaeth i ddarpariaeth gwasanaethau tebyg, megis gwasanaethau cymorth mabwysiadu, a chynllunio i ddarparu gwasanaethau cymorth yn unol â hynny.
- 3.7. Wrth gynllunio gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, **rhaid** i awdurdodau lleol ystyried bod y plant sy'n destun gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig yn rhannu nifer o'r un nodweddion â phlant sy'n derbyn gofal, er nad plant sy'n derbyn gofal mohonynt. Bydd rhai yn blant a oedd yn arfer derbyn gofal, bydd eraill wedi bod ar ffiniau gofal neu'n blant sy'n dod o deuluoedd mewn argyfwng, a bydd llawer ohonynt wedi cael profiadau niweidiol yn ystod eu plentyndod, yn gysylltiedig yn aml â chamdriniaeth neu esgeulustod.
- 3.8. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau bod gwarcheidwaid arbennig a'r plant y maent yn gofalu amdanynt yn rhan o'r broses o gynllunio gwasanaethau gofal a chymorth lleol.
- 3.9. Er mai awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am drefnu darpariaeth gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, nid oes rhaid i'r awdurdod lleol ddarparu'r gwasanaeth ei hun. Mae'r Rheoliadau yn nodi'r ystod o ddarparwyr y caiff yr awdurdod lleol ddirprwyo neu contractio'r gwaith o ddarparu gwasanaethau gwarcheidiaeth arbennig iddynt:
- awdurdod lleol arall
 - asiantaeth cymorth mabwysiadu
 - Bwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol neu fyrdau gofal integredig a/neu grwpiau comisiynu GIG Lloegr a Bwrdd Comisiynu'r GIG

- asiantaeth fabwysiadu wirfoddol
- asiantaeth faethu annibynnol.

3.10. Mae'n bosibl y bydd gan y sectorau gwirfoddol ac annibynnol rôl bwysig wrth ddarparu'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig. Wrth ddatblygu gwasanaethau cymorth, anogir awdurdodau lleol i weithio gyda chyrff anstatudol sydd eisoes yn darparu gwasanaethau cymorth o ansawdd uchel er mwyn manteisio ar yr arbenigedd sydd ganddynt yn y maes hwn ac i osgoi darparu gwasanaeth i'r un person ddwywaith.

4. Asesu ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig

- 4.1. Mae'r bennod hon yn nodi'r trefniadau ynglŷn ag asesu anghenion plant, gwarcheidwaid arbennig a darpar warcheidwaid arbennig, ac aelodau eraill o'r teulu, ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig.

Pobl sy'n gymwys i gael asesiad

- 4.2. Ar gais y personau canlynol, rhaid i'r awdurdod lleol gynnal asesiad o anghenion y person hwnnw am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig):

- plentyn perthnasol⁸
- plentyn sy'n destun, neu sydd wedi ei enwi mewn, adroddiad awdurdod lleol i'r llys
- gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig
- plentyn gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig
- perthynas neu unrhyw berson arall y mae gan y plentyn berthynas ag ef y mae'n ymddangos i'r awdurdod lleol ei bod yn llesol i'r plentyn, ar yr amod bod trefniadau ar waith ar gyfer cyswllt rhwng y person a'r plentyn cyn i'r cais am asesiad gael ei wneud.

- 4.3. **Rhaid** i awdurdod lleol hysbysu'r holl bobl uchod o'u hawlogaeth i ofyn am asesiad i gael gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ym mhob cam priodol (h.y. pan wneir cais, ac unwaith eto pan fo'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn grym). Caiff awdurdod lleol hefyd, ar gais unrhyw berson arall, gynnal asesiad o anghenion y person hwnnw am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig.

- 4.4. Nid fydd pob gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig neu deulu yn dymuno cael asesiad – er enghraifft, os yw'r plentyn eisoes yn byw gyda'r aelod o'r teulu neu gyda gofalwr maeth sy'n dymuno bod yn warcheidwad arbennig y plentyn – ond **rhaid** i'r awdurdod lleol bob amser eu gwneud yn ymwybodol o'u hawlogaeth unwaith iddynt gael y cais.

- 4.5. Bydd sicrhau y caiff anghenion cymorth y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig eu deall yn llawn ac y byddant yn cael eu diwallu yn ystyriaeth bwysig wrth wneud argymhelliad ynghylch addasrwydd a llwyddiant tebygol y trefniant gwarcheidiaeth arbennig.

- 4.6. Os na wneir cais am asesiad, **rhaid** i awdurdod lleol gofnodi'r ffaith hwn yn yr adroddiad i'r llys a rhoi'r rhesymau. Os nad oes cais wedi ei wneud am asesiad,

⁸ Yn unol ag adran 1 o [Reoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig \(Cymru\) 2005](#)

ac y gwneir gorchymyn gwarcheidwaeth arbennig wedyn, **rhaid** i'r awdurdod lleol hysbysu'r plentyn a'r gwarcheidwad arbennig o'u hawlogaeth i ofyn am asesiad os yw eu hamgylchiadau'n newid. Bydd hyn yn arbennig o bwysig yn achos plant iau pan mae'n bosibl y bydd y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig yn parhau am sawl blwyddyn nes i'r plentyn gyrraedd 18 oed. Mae'n caniatáu i'r plant hyn, eu gwarcheidwaid arbennig ac aelodau eraill o'r teulu ofyn am asesiad ychwanegol am gymorth ychwanegol wrth i'w perthynas neu amgylchiadau teuluol ddatblygu neu newid dros amser.

4.7. Mae'r Rheoliadau'n caniatáu i'r awdurdod lleol gyfyngu'r asesiad i'r angen am wasanaeth cymorth gwarcheidiaeth arbennig penodol:

- os yw'r person sy'n gofyn am yr asesiad wedi gofyn am wasanaeth cymorth penodol mewn cysylltiad â gwarcheidiaeth arbennig, neu
- os yw'n ymddangos i'r awdurdod lleol bod modd gwneud asesiad digonol o anghenion y person drwy gyfeirio at ddim ond un gwasanaeth cymorth penodol.

4.8. Fodd bynnag, dylai awdurdodau lleol fod yn hyblyg a chyfannol wrth asesu. Os daw hi'n amlwg, yn ystod yr asesiad am wasanaeth penodol, fod gan y plentyn neu'r gwarcheidwad arbennig anghenion cymorth eraill, dylai'r awdurdod lleol gymryd y camau angenrheidiol i sicrhau y caiff anghenion y person eu hasesu a'u diwallu'n briodol. Gall hyn olygu cyfeirio'r person at Wasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chynhorthwy'r awdurdod lleol, ehangu'r asesiad i gynnwys yr angen am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig eraill, a / neu asesu anghenion y person am ofal a chymorth o dan Ran 3 o Ddeddf 2014. Os daw plentyn sy'n derbyn gofal yn destun gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, caiff y rhannau perthnasol o gynllun gofal a chymorth Rhan 6 y plentyn eu trosi i gynllun gofal a chymorth Rhan 4. Bydd hyn yn cynnwys unrhyw drefniadau o ran darparu unrhyw wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig.

Yr awdurdod lleol cyfrifol

- 4.9. Pan wneir asesiad am gymorth ochr yn ochr â'r asesiad o addasrwydd a pharatoi'r adroddiad ar gyfer y llys, yr awdurdod lleol cyfrifol yw'r awdurdod y gwnaed y cais gwarcheidiaeth arbennig iddo. Yn achos plentyn sy'n derbyn gofal, yr awdurdod sy'n gofalu am y plentyn fydd hwn; ac mewn unrhyw achos arall, yr awdurdod y mae'r ymgeisydd yn preswyl fel arfer ynddo fydd yr awdurdod cyfrifol (ni waeth le mae'r plentyn yn byw ar y pryd).
- 4.10. Unwaith y gwneir y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, yr awdurdod lleol sy'n gyfrifol am gynnal unrhyw asesiadau pellach ynglŷn â chymorth gwarcheidiaeth arbennig fydd:

- os oedd y plentyn yn derbyn gofal yn union cyn i'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud, yr awdurdod lleol a oedd yn arfer gofalu am y plentyn, am y tair blynedd gyntaf ar ôl i'r gorchymyn gael ei wneud
- ym mhob achos arall (gan gynnwys pan fo'r cyfnod tair blynedd wedi dod i ben), yr awdurdod lleol y mae'r plentyn a'r gwarcheidwad arbennig yn preswyl fel arfer ynddo.

Y weithdrefn asesu

- 4.11. **Rhaid** i awdurdod lleol sicrhau y caiff asesiad o angen person am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ei wneud gan, neu o dan oruchwyliaeth, unigolyn sydd â chymwysterau, profiad a sgiliau addas i'r diben hwnnw. **Rhaid** cydgysylltu'r asesiad i sicrhau y caiff pob asiantaeth ac unigolyn perthnasol eu cynnwys.
- 4.12. Mae adran 14F o Ddeddf Plant 1989 yn darparu i awdurdod lleol gynnal asesiad am gymorth gwarcheidiaeth arbennig ar yr un pryd ag y cynhelir yr asesiad o angen o dan ddeddfwriaeth arall. Bydd hyn yn neilltuol o bwysig os yw hi'n glir bod gan y plentyn anghenion gofal a chymorth ehangach, neu pan fo gan y gwarcheidwad arbennig (neu'r darpar warcheidwad arbennig) anghenion cymorth, o dan Ddeddf 2014 (gweler yr adran ar 'maint y cymorth' isod).
- 4.13. Wrth asesu'r anghenion ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, **rhaid** i'r awdurdod lleol roi sylw i'r canlynol, os yw'n berthnasol:
- anghenion y person sy'n cael ei asesu a sut mae modd eu diwallu
 - anghenion y plentyn perthnasol ac aelodau teulu unrhyw warcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig
 - yr amgylchiadau a arweiniodd at wneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig
 - unrhyw anghenion arbennig sydd gan y plentyn sy'n destun y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig sy'n deillio o'r ffaith
 - ✓ bod y plentyn wedi derbyn gofal gan yr awdurdod lleol
 - ✓ bod y plentyn wedi bod yn byw yn gyson y tu allan i Ynysoedd Prydain
 - ✓ bod y gwarcheidwad arbennig yn berthynas i'r plentyn
 - ✓ pan fo'r asesiad yn ymwneud â chymorth ariannol, sicrhau bod yr asesiad yn cydymffurfio â rheoliad 7 o Reoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig (Cymru) 2005, sy'n gosod y gofynion ar gyfer pennu swm y cymorth ariannol.
- 4.14. **Rhaid** i awdurdod lleol gyf-weld y person y mae ei anghenion am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn cael eu hasesu, a phan fo'r person hwnnw'n blentyn **rhaid** iddo gyf-weld y gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig hefyd. Pan fo anghenion plentyn yn cael eu hasesu, **rhaid** i'r awdurdod lleol sicrhau y caiff y plentyn ei gyf-weld mewn modd sy'n briodol i'w oedran a

lefel ei ddealltwriaeth, fel bod modd darganfod yn briodol beth yw barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn a'u cymryd i ystyriaeth. **Rhaid** hysbysu plentyn sy'n derbyn gofal am ei hawlogaeth i eiriolaeth annibynnol.

- 4.15. Os yw'n ymddangos i'r awdurdod lleol bod perthynas eisoes yn bodoli rhwng rhiant y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig (er enghraifft, os yw gwarcheidwad arbennig plentyn yn berthynas), **rhaid** i'r asesiad hefyd ystyried effaith debygol y gorchymyn ar y berthynas rhwng y plentyn, y rhiant a'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig.
- 4.16. **Rhaid** i asesiadau ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig roi ystyriaeth i anghenion datblygiadol y plentyn ynghyd â'r gynneddf o ran y gwarcheidwaid arbennig i fod yn rhieni. Dylid ystyried hefyd y ffactorau teuluol ac amgylcheddol sydd gyda'i gilydd yn gymorth i egluro bywyd y plentyn hyd yn hyn a sut gallai bywyd fod gyda'r teulu newydd. Gall asesiadau blaenorol o blentyn sydd wedi bod yn derbyn gofal gan awdurdod lleol fod o gymorth wrth lunio'r asesiad o anghenion cymorth gwarcheidwaeth arbennig.
- 4.17. Ar ôl cynnal asesiad o'r angen am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, **rhaid** i'r awdurdod lleol baratoi adroddiad ysgrifenedig o'r asesiad.

Diwallu anghenion gofal a chymorth

- 4.18. Bydd gan bob teulu lefelau anghenion gwahanol. Mae'n debyg y bydd angen gwybodaeth a chyngor ar bob teulu ynglŷn â'r hyn y mae gwarcheidiaeth arbennig yn ei olygu, ac y bydd angen eu cyfeirio at ffynonellau eraill o wybodaeth, cyngor a chymorth megis grwpiau cymorth a gwasanaethau prif ffrwd. Yn y rhan fwyaf o achosion, efallai na fydd angen i awdurdod lleol wneud dim mwy na darparu gwybodaeth a chyngor o'r fath. Bydd hyn yn arbennig o wir os yw'r trefniant gwarcheidiaeth arbennig yn cadarnhau perthynas hirhoedlog sydd eisoes yn bodoli (er enghraifft, gyda gofalwr sy'n berthynas neu gyn-ofalwr maeth), a phan nad oes gan y plentyn unrhyw anghenion penodol o ran gofal a chymorth y tu hwnt i'r rhianta y mae'r gwarcheidwad arbennig yn ei ddarparu.
- 4.19. Mae'n hanfodol sicrhau bod y plant a'r teuluoedd hynny sy'n rhan o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig yn cael cymorth i ddefnyddio gwasanaethau prif ffrwd, ac yn ymwybodol o'u hawlogaeth i gael budd-daliadau lles/nawdd cymdeithasol a chredydau treth fel y bo'n briodol. **Rhaid** i awdurdodau lleol hysbysu gwarcheidwaid arbennig ynglŷn â sut i ddod o hyd i gymorth pe bai eu hamgylchiadau'n newid a phe bai anghenion ychwanegol yn dod i'r amlwg. Hefyd, **rhaid** sicrhau bod y plentyn neu'r person ifanc yn gwybod sut i ddod o hyd i'r cymorth priodol. Mae'r trefniadau ynghylch cadw mewn cysylltiad â phlant a gwarcheidwaid arbennig, ac o ran darparu gwybodaeth gyfredol iddynt, yn cael sylw ym mhennod 10 o'r cod hwn (adolygu gwasanaethau cymorth).
- 4.20. Bydd gan rai teuluoedd broblemau mwy cymhleth neu ddifrifol sy'n gofyn am

asesiad manylach, sy'n cynnwys cyfraniadau gan asiantaethau eraill. Bydd hyn yn arwain at gynlluniau ac ymyraethau priodol. Bydd gan rai plant sy'n destun trefniant gwarcheidiaeth arbennig anghenion gofal a chymorth ychwanegol, ac mae'n bosibl y bydd gan rai gwarcheidwaid arbennig anghenion cymorth yn deillio o'u rôl yn gofalu am y plentyn (er enghraifft, os yw'r plentyn yn anabl neu fod ganddo anghenion ymddygiadol neu emosiynol penodol). Mewn amgylchiadau o'r fath caiff gofal a chymorth ei ddarparu fel arfer o dan Ddeddf 2014. Mae'r codau ymddygiad sy'n berthnasol i Rannau 3 a 4 o'r Ddeddf honno yn nodi'r fframwaith ar gyfer asesu a diwallu anghenion gofal a chymorth pobl, ac anghenion cymorth gofalwyr. Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd gan blentyn sydd mewn trefniant gwarcheidiaeth arbennig sydd ag anghenion gofal â chymorth hefyd yr hawlogaeth i gael asesiad o dan Ran 3 o Ddeddf 2014, ac i gael cynllun gofal a chymorth o dan Ran 4 o'r Ddeddf honno. Mae'n bosibl hefyd y bydd gan y gwarcheidwad arbennig yr hawl i asesiad am gymorth o dan y Ddeddf.

- 4.21. O dan yr amgylchiadau hyn, dylai'r awdurdod lleol asesu'r angen am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig fel rhan o'r asesiad cyffredinol am ofal a chymorth yn unol â Rhan 3 o Ddeddf 2014, i sicrhau bod asesiad cyfannol o anghenion y plentyn a'r gofalwr. Pan fo cynllun gofal a chymorth gan y plentyn (neu pan fo gan y gwarcheidwad arbennig gynllun cymorth) o dan Ran 4 o Ddeddf 2014, dylid cynnwys unrhyw wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn rhan o'r cynllun gofal a chymorth cyffredinol (neu gynllun cymorth y gofalwr), fel y bo'n briodol – h.y. bydd y cynllun yn gyfuniad o gynllun gofal a chymorth Rhan 4 a chynllun cymorth gwarcheidiaeth arbennig. **Rhaid** i'r awdurdod lleol sicrhau ei fod yn dal i gydymffurfio â'r holl rwymedigaethau cyfreithiol sydd arno yn unol â'r Rheoliadau, gan gynnwys y darpariaethau mewn perthynas â hysbysu a sylwadau (gweler penodau 6, 7 ac 8).

5. Cymorth ariannol

- 5.1. Mae'r bennod hon yn nodi'r amgylchiadau pan ellir talu cymorth ariannol i warcheidwaid arbennig neu ddarpar warcheidwaid arbennig, a'r ffactorau y mae **rhaid** i awdurdod lleol eu hystyried wrth benderfynu ar swm unrhyw gymorth ariannol. Mae'r asesiad o gymorth ariannol yn rhan o'r asesiad o wasanaethau cymorth gwarcheidwaid arbennig.

Amgylchiadau pan ellir talu cymorth ariannol

- 5.2. **Rhaid** i awdurdodau lleol ystyried, asesu, talu a monitro cymorth ariannol ar gyfer teuluoedd sy'n destun gwarcheidiaeth arbennig yn unol â'r Rheoliadau. Diben y darpariaethau hyn yw rhoi mwy o hyblygrwydd i awdurdodau lleol i ymateb i anghenion unigol plentyn a'i amgylchiadau. Eu bwriad hefyd yw sicrhau bod gwarcheidwaid arbennig yn cael y cymorth ariannol priodol (gan gynnwys lwfansau a chymorth i hawlio unrhyw fudd-daliadau lles y mae ganddynt hawlogaeth iddynt) i gynorthwyo â magwraeth a datblygiad y plentyn.
- 5.3. Dim ond yn yr amgylchiadau canlynol y mae modd talu cymorth ariannol i warcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig:
- (a) Mae plentyn sy'n destun gorchymyn gwarcheidiaeth yn byw gyda'r warcheidwad arbennig ac mae'r awdurdod lleol o'r farn bod angen cymorth ariannol er mwyn sicrhau y gall y warcheidwad barhau i ofalu am y plentyn
 - (b) Mae plentyn y ceisir gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig mewn cysylltiad ag ef, neu y mae llys wedi gofyn am adroddiad mewn cysylltiad ag ef, yn byw gyda darpar warcheidwad arbennig ac mae'r awdurdod lleol o'r farn:
 - y byddai gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig yn fanteisiol i'r plentyn
 - bod angen cymorth ariannol i sicrhau y gall y darpar warcheidwad arbennig barhau i ofalu am y plentyn nes y ceir penderfyniad gan y llys.

Mae'r ddarpariaeth hon yn caniatáu ar gyfer cymorth ariannol os yw'r awdurdod lleol o blaid gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth, ond ei fod o'r farn bod amheuaeth ynghylch llwyddiant hirdymor perthynas y plentyn â'r darpar warcheidwad arbennig heb ddarparu cymorth o'r fath tra bo'r cais yn dal i fod dan ystyriaeth.

- (c) Mae'r awdurdod lleol yn ystyried:

- y byddai gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, neu orchymyn i wneud darpariaeth ariannol i'r plentyn, neu er lles y plentyn, yn fanteisiol i

blentyn perthnasol.

- ei bod yn briodol cyfrannu at neu dalu unrhyw gostau cyfreithiol, gan gynnwys ffioedd llys, a ddaw i ran darpar warcheidwad arbennig neu warcheidwad arbennig sy'n gysylltiedig â'r cais am orchymyn gwarcheidiaeth, neu orchymyn am ddarpariaeth ariannol.

(d) Mae plentyn yn byw gyda gwarcheidwad arbennig (neu ddarpar warcheidwad arbennig) ac mae'r awdurdod lleol o'r farn bod angen gofal arbennig ar y plentyn, sy'n golygu mwy o wariant ariannol, oherwydd salwch, anabledd, anawsterau emosiynol neu ymddygiadol neu ganlyniadau cam-driniaeth neu esgeulustod yn y gorffennol.

5.4. Cyn bod cymorth ariannol yn daladwy, **rhaid** i'r gwarcheidwaid arbennig (neu ddarpar warcheidwaid arbennig) gytuno i hysbysu'r awdurdod o fewn 7 diwrnod (naill ai ar lafar neu'n ysgrifenedig) os byddant yn newid eu cyfeiriad, os na fydd y plentyn yn byw gyda nhw mwyach, os bydd farw'r plentyn neu os bydd eu hamgylchiadau ariannol yn newid.

5.5. **Rhaid** i'r awdurdod lleol ddod â'r cymorth ariannol i ben gydag effaith o'r dyddiad y bydd yn dod yn ymwybodol o unrhyw un neu ragor o'r amgylchiadau canlynol:

- nad yw'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig bellach yn cael effaith (er enghraifft, oherwydd bod y plentyn wedi cyrraedd 18 oed) neu fod y llys wedi ei ddirymu
- bod y plentyn yn peidio â bod a chartref gyda'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig
- bod y plentyn yn cael cymhorthdal incwm neu lwfans ceisio gwaith
- bod y plentyn wedi cael swydd gyflogedig lawnamser.

5.6. **Ni chaniateir** ystyried cyfnodau byr o absenoldeb dros dro o gartref y gwarcheidwad arbennig: er enghraifft, mewn cysylltiad ag addysg, seibiannau byr (gofal 'seibiant') neu dreulio amser yn yr ysbyty. **Ni chaniateir** dod â chymorth ariannol i ben ond os tybir bod y plentyn wedi ymadael â chartref y gwarcheidwad arbennig yn barhaol.

5.7. **Rhaid** i awdurdod lleol adolygu'r cymorth ariannol a ddarperir o leiaf unwaith y flwyddyn (gweler pennod 10 o'r cod hwn). **Rhaid** iddo hefyd gynnal adolygiad os daw i'w sylw y bu newid perthnasol yn amgylchiadau'r person sy'n cael y cymorth. At hynny, **rhaid** i'r gwarcheidwaid arbennig roi gwybod i'r awdurdod lleol os yw eu hamgylchiadau ariannol wedi newid neu os yw anghenion neu adnoddau ariannol y plentyn wedi newid.

Penderfynu ar swm y cymorth ariannol

5.8. Mae'r Rheoliadau yn nodi'r ffactorau y mae **rhaid** i'r awdurdod lleol eu

hystyried wrth benderfynu ar swm y cymorth ariannol i'w ddyfarnu.
Rhestrir y rhain isod:

- (a) Yr adnoddau ariannol sydd ar gael i'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig
- (b) Y swm sydd ei angen ar y gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig mewn cysylltiad â gwariant ac ymrwymadau rhesymol heblaw mewn cysylltiad â'r plentyn perthnasol
- (c) Anghenion ac adnoddau'r plentyn perthnasol
- (d) Gwariant angenrheidiol ar gostau cyfreithiol, gan gynnwys ffioedd llys mewn cysylltiad â'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig neu gais am ddarpariaeth ariannol ar gyfer y plentyn perthnasol
- (e) Y costau sydd ynghlwm â helpu'r plentyn i symud i'w gartref gyda'r gwarcheidwad arbennig. Mae hyn yn golygu cost lletya'r plentyn, gan gynnwys:
 - dodrefn
 - cyfarpar domestig
 - newidiadau ac addasiadau i'r cartref
 - darparu cyfrwng cludo
 - dillad, teganau ac unrhyw eitemau eraill sy'n angenrheidiol i ofalu am y plentyn
- (f) Y costau sy'n gysylltiedig ag unrhyw anghenion dysgu ychwanegol neu anghenion ymddygiadol y plentyn, gan gynnwys:
 - cyfarpar i ddiwallu unrhyw anghenion arbennig
 - trwsio unrhyw ddifrod y mae'r plentyn wedi ei wneud yn y cartref, os yw'r costau hyn yn deillio o anghenion dysgu ychwanegol neu anawsterau ymddygiad y plentyn
 - gosod y plentyn mewn ysgol fyrddio, os yw hynny'n angenrheidiol i ddiwallu anghenion addysgol arbennig y plentyn.
 - unrhyw gostau eraill mewn cysylltiad â diwallu anghenion addysgol arbennig y plentyn
- (g) Cost talu am gostau teithio rhesymol er mwyn i'r plentyn ymweld â rhiant neu berthynas.

5.9. Mae'n bosibl y bydd angen elfen o ofal a chymorth ar blentyn sy'n golygu gwariant ychwanegol os oes ganddo salwch, anabledd, anawsterau emosiynol

neu ymddygiad, neu ei fod yn dal i ddioddef effeithiau camdriniaeth neu esgeulustod blaenorol. Yn yr achosion hyn, bydd angen i weithwyr meddygol a gweithwyr proffesiynol werthuso effaith cyflwr y plentyn a rhoi cyngor i'r awdurdod lleol a fydd yn ei dro yn hysbysu'r gwarcheidwad arbennig. Mae disgwyl i'r awdurdod lleol geisio cyngor meddygol arbenigol lle bo'n briodol.

5.10. Y bwriad yn yr achosion hyn yw talu cymorth ariannol pan fo cyflwr y plentyn yn ddifrifol ac yn hirdymor. Er enghraifft, pan fo angen deiet arbennig neu os oes angen newid eitemau fel esgidiau, dillad neu ddillad gwely yn amlach nag yn achos plentyn o oedran tebyg nad yw'n dioddef o'r cyflwr hwnnw. Efallai y bydd angen cymorth arbenigol i helpu, er enghraifft, â mynychu meithrinfa yn rheolaidd, a hynny o bosibl gyda chymorth ategol arbennig, neu ymweliadau â chlinig neu ymgynghoriadau â phaediaregydd, a all arwain at gostau annisgwyl i'r gwarcheidwad arbennig.

5.11. Ni ddylai unrhyw drefniant gwarcheidiaeth arbennig fethu, neu fethu â chael ei weithredu, oherwydd rhwystrau ariannol yn unig. Er mwyn helpu i sicrhau y caiff rhwystrau ariannol eu goresgyn, **rhaid** i awdurdodau lleol:

- sicrhau bod y gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig a'i deulu yn ymwybodol o'r holl fudd-daliadau a chredydau treth sydd ar gael iddynt ac yn elwa arnynt
- ystyried effaith gwarcheidiaeth arbennig ar y gwarcheidwad arbennig (neu'r darpar warcheidwad arbennig) neu ar eu teuluoedd, ac a oes angen unrhyw gyfandaliadau i sicrhau llwyddiant y trefniant (er enghraifft, costau ymgartrefu, addasu'r cartref)
- ystyried effaith barhaus weddilliol y warcheidiaeth arbennig a allai olygu bod angen gwneud taliadau rheolaidd
- ystyried unrhyw amgylchiadau arbennig sy'n gymwys i'r plentyn a'r (darpar) warcheidwad arbennig (er enghraifft, pan fo gofalcwyr maeth yn dymuno bod yn warcheidwaid arbennig plentyn y mae eisoes yn gofalu amdano).

5.12. Caiff yr awdurdod lleol ddechrau darparu cymorth ariannol, fel y bo'n briodol:

- pan wneir gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, neu
- ar ôl i'r llys ofyn i'r awdurdod lleol am adroddiad ynghylch addasrwydd y darpar warcheidwad arbennig, neu
- ar ôl cael hysbysiad gan y darpar warcheidwad arbennig o'i fwriad i wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig.

Beth mae cymorth ariannol yn ei olygu?

5.13. Bwriedir i'r term 'cymorth ariannol' fod yn gymwys i'r canlynol:

- cyfandaliad unigol i ddiwallu angen penodol sydd wedi ei asesu
- cyfres o gyfandaliadau i ddiwallu angen penodol sydd wedi ei asesu
- taliad achlysurol neu reolaidd i'w dalu fesul cyfnod i'w bennu gan yr awdurdod lleol i ddiwallu angen penodol parhaus sydd wedi ei asesu.

5.14. Mae'r Rheoliadau yn datgan **na chaiff** cymorth ariannol gynnwys unrhyw fath o gydnabyddiaeth ariannol am ofal y plentyn (ond gweler isod am drefniadau arbennig ar gyfer gofalwyr maeth sy'n dod yn warcheidwaid arbennig)

5.15. **Rhaid** i gymorth ariannol y mae awdurdodau lleol yn ei dalu i warcheidwaid arbennig o dan y Rheoliadau ategu ac nid dyblygu cymorth ariannol sydd ar gael drwy'r system budd-daliadau a chredydau treth. Wrth bennu swm y cymorth ariannol y caiff gwarcheidwaid arbennig ei gael, **rhaid** i awdurdodau lleol ystyried yr incwm sy'n daladwy ar ffurf budd-daliadau a chredydau treth.

5.16. Mae'r Rheoliadau yn nodi bod **rhaid** talu cymorth ariannol ar ffurf taliad unigol oni bai fod yr awdurdod lleol a'r derbynnydd yn cytuno y bydd yn cael ei dalu mewn rhandaliadau neu yn gyfnodol, neu pan fo'r awdurdod yn penderfynu bod yr anghenion yn debygol o arwain at wariant rheolaidd. Yn yr achosion hyn, caiff yr awdurdod lleol nodi dyddiadau'r taliadau a than bryd y'u telir.

5.17. Caiff awdurdodau lleol bennu amodau yr ystyriant yn briodol wrth ddarparu cymorth ariannol. Gallai hyn gynnwys amserlen y cymorth ariannol ac at ba ddiben y dylid ei ddefnyddio.

Gofalwyr maeth sy'n dod yn warcheidwaid arbennig

5.18. Gall gofalwyr maeth sy'n ymgeisio i fod yn warcheidwaid arbennig plentyn y maent wedi ei faethu fod ar eu colled yn ariannol, yn enwedig os ydynt wedi bod yn cael elfen ffi yn rhan o'u lwfans maethu. Efallai y bydd hyn yn rhwystr rhag ymgeisio am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig, ac mae'r Rheoliadau yn caniatáu i awdurdodau lleol ystyried hyn wrth bennu faint o gymorth ariannol i'w roi i ofalwyr maeth sy'n dod yn warcheidwaid arbennig.

5.19. Rhoddir taliadau maethu i gydnabod y gwasanaeth y mae'r rhiant maeth yn ei ddarparu i awdurdod lleol wrth ofalu am blentyn sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol hwnnw, neu i gydnabod sgiliau neu brofiad penodol all fod gan y gofalwr maeth. Gan na fydd y plentyn maeth yn derbyn gofal unwaith y gwneir y gorchymyn gwarcheidiaeth, ac oherwydd na all cymorth ariannol ar gyfer gwarcheidiaeth arbennig gynnwys unrhyw elfen o gydnabyddiaeth, bydd gofalwyr maeth yn colli eu hawlogaeth i ffioedd wrth ddod yn warcheidwad arbennig y plentyn.

5.20. Fodd bynnag, mae Rheoliad 7(4) yn caniatáu i awdurdodau lleol ddarparu elfen o gydnabyddiaeth ariannol yn eu cymorth ariannol os oedd y gwarcheidwad arbennig yn ofalwr maeth i'r plentyn. Gall hyn arwain at gymorth sydd uwchlaw'r

lefel arferol, ond nid yw'n hawl awtomatig. Caiff amgylchiadau ariannol y darpar warcheidwad arbennig eu hystyried mewn perthynas ag anghenion y plentyn pan fo'r awdurdod lleol yn asesu'r anghenion cymorth. Mewn rhai achosion, bydd yr awdurdod lleol yn penderfynu bod modd i'r darpar warcheidwad arbennig dalu am gostau ychwanegol gofalu am y plentyn fel aelod parhaol o'r teulu heb i unrhyw daliadau ychwanegol gael eu darparu. Mewn achosion eraill bydd yr awdurdod lleol yn penderfynu y dylid talu mwy o gymorth ariannol i hwyluso'r broses bontio o fod yn ofalwr maeth i fod yn warcheidwad arbennig y plentyn.

- 5.21. **Rhaid** i'r awdurdod lleol benderfynu ei fod yn talu'r cymorth ariannol hwn i'r cyn-ofalwr maeth **cyn** y gwneir y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, a **rhaid** i'r taliadau ychwanegol ddod i ben ar ôl dwy flynedd oni fydd yr awdurdod lleol o'r farn bod y taliadau'n angenrheidiol oherwydd amgylchiadau eithriadol.
- 5.22. Diben y cyfnod pontio o ddwy flynedd yw galluogi awdurdodau lleol i barhau i wneud taliadau i ofalwyr maeth sy'n dod yn warcheidwaid arbennig, a hynny ar yr un gyfradd a gawsant pan oeddent yn maethu'r plentyn. Dylai hyn roi amser i'r teulu addasu i'w amgylchiadau newydd.

6. Ar ôl asesu: Hysbysiad o ganlyniad

- 6.1. Mae'r bennod hon yn nodi'r weithdrefn sy'n bodoli i hysbysu gwarcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig am ganlyniad asesiad am wasanaethau cymorth, gan gynnwys cymorth ariannol, a'r cyfle i gyflwyno sylwadau.

Gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi

- 6.2. Mae Rheoliad 8 yn nodi bod **rhaid** i'r awdurdod lleol, ar ôl cynnal asesiad am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, ddarparu'r wybodaeth ganlynol i'r person a gafodd ei asesu:

- barn dros dro yr awdurdod am angen y person am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig
- a yw'r awdurdod lleol yn bwriadu darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig i'r person hwnnw
- manylion y gwasanaethau, os o gwbl, y bwriedir eu darparu
- pan fo'r asesiad yn berthnasol i angen y person hwnnw am gymorth ariannol, ar ba sail y caiff y cymorth ariannol ei bennu, y swm arfaethedig a fyddai'n daladwy, ac unrhyw amodau y mae'r awdurdod lleol yn bwriadu eu pennu.

- 6.3. **Rhaid** i'r awdurdod lleol hefyd hysbysu'r person a gafodd ei asesu o'i hawl i gyflwyno sylwadau. **Rhaid** i'r hysbysiad nodi'r cyfnod amser y mae **rhaid** i'r person gyflwyno sylwadau oddi mewn iddo.

- 6.4. Wrth roi canlyniad yr asesiad i'r person, **rhaid** i'r awdurdod lleol gyfeirio'r person at ffynonellau cyngor ac eiriolaeth annibynnol.

- 6.5. **Rhaid** cyflwyno hysbysiadau yn ysgrifenedig. Mae'r gofynion penodol o ran y person y mae **rhaid** cyflwyno'r hysbysiad iddo wedi eu nodi ym mhennod 7 o'r cod hwn.

Sylwadau

- 6.6. Mae gan y person a gafodd hysbysiad yr hawl i gyflwyno sylwadau i'r awdurdod lleol am y cynigion i ddarparu (neu beidio â darparu) gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, o fewn y cyfnod a nodir yn yr hysbysiad. Mae'r hawl i gyflwyno sylwadau yn gyfle i ymgeiswyr sicrhau bod yr awdurdod lleol wedi ystyried yr holl amgylchiadau perthnasol.

- 6.7. **Rhaid** i awdurdodau lleol nodi cyfnod o 28 diwrnod o'r amser yr anfonir y penderfyniad arfaethedig at yr ymgeiswyr oni fydd amgylchiadau arbennig yn golygu bod angen cyfnod byrrach neu hirach.

- 6.8. Mae rheoliad 8(4) yn nodi **na chaiff** yr awdurdod lleol wneud penderfyniad ynglŷn â ddarparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig nes bod sylwadau wedi eu cyflwyno neu nes bod y cyfnod amser ar gyfer cyflwyno sylwadau wedi dod i ben. Fodd bynnag, mae'r rheoliad hefyd yn caniatáu'r hyblygrwydd i awdurdodau lleol wneud penderfyniad cyn i'r cyfnod ar gyfer cyflwyno sylwadau ddod i ben, os yw'r person a gafodd ei asesu yn dweud wrth yr awdurdod ei fod yn fodlon â'r cynnig, neu os yw'r person yn cyflwyno sylwadau yn ysgrifenedig cyn diwedd y cyfnod. Dylai'r hyblygrwydd hwn sicrhau nad oes oedi wrth ddarparu gwasanaethau pan mae'r rhain yn angenrheidiol i wneud i'r trefniant gwarcheidiaeth arbennig weithio.

7. Ar ôl asesu: Hysbysiad o benderfyniad

- 7.1. Mae'r bennod hon yn ymdrin â phenderfyniad awdurdod lleol ynglŷn â pha gymorth gwarcheidiaeth arbennig, gan gynnwys cymorth ariannol, i'w roi i berson ar ôl asesiad.

Gwneud penderfyniad

- 7.2. Ar ôl ystyried unrhyw sylwadau a ddaeth i law a rhoi sylw i'r asesiad o anghenion ar gyfer cymorth gwarcheidiaeth arbennig, **rhaid** i'r awdurdod lleol benderfynu a yw am ddarparu unrhyw wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ai peidio. Wrth wneud y penderfyniad hwn, **rhaid** i awdurdod lleol:

- ystyried a oes angen gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ar y person yr aseswyd ei anghenion, a
- phenderfynu a yw am ddarparu unrhyw wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig i'r person hwnnw.

Hysbysu

- 7.3. Ar ôl gwneud penderfyniad, mae'n ofynnol i'r awdurdod lleol roi hysbysiad am y penderfyniad hwnnw, gan gynnwys y rhesymau dros wneud y penderfyniad.
- 7.4. Pan fo'r asesiad anghenion yn ymwneud â darparu **gwybodaeth** yn unig, nid yw'n ofynnol i'r awdurdod lleol roi hysbysiad os nad ymddengys hyn yn briodol.
- 7.5. **Rhaid** rhoi hysbysiad yn ysgrifenedig. Mae pennod 8 o'r cod hwn yn nodi'r gofynion penodol o ran y person y mae **rhaid** ei hysbysu.
- 7.6. Pan fo'r awdurdod lleol wedi penderfynu darparu **cymorth ariannol** i warcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig, **rhaid** iddo ddarparu'r wybodaeth ganlynol i'r person hwnnw yn ysgrifenedig:
- swm y cymorth ariannol i'w dalu
 - yr amodau, os o gwbl, a bennir ar y ddarparu neu ar ddefnyddio'r cymorth ariannol
 - y dyddiad, os o gwbl, erbyn pryd y mae **rhaid** bodloni unrhyw amodau
 - goblygiadau peidio â bodloni unrhyw amodau
 - pan gaiff y cymorth ariannol ei dalu fel un taliad, dyddiad gwneud y taliad
 - pan gaiff y cymorth ariannol ei dalu mewn rhandaliadau neu yn gyfnodol, yna pa mor aml fydd hynny, dyddiad y taliad cyntaf, a dyddiad (os o gwbl) y taliad olaf.

7.7. **Rhaid** i'r hysbysiad hefyd gynnwys gwybodaeth ysgrifenedig sy'n nodi:

- y dull a ddefnyddiwyd i bennu swm y cymorth ariannol
- y trefniadau ar gyfer adolygu, amrywio neu derfynu'r cymorth ariannol
- cyfrifoldeb yr awdurdod lleol i adolygu'r ddarpariaeth cymorth ariannol (gweler pennod 10 o'r cod hwn).

7.8. Hefyd, pan fo'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig yn cael cymorth ariannol, **rhaid** i'r hysbysiad gynnwys cyfrifoldebau'r gwarcheidwad arbennig (neu'r darpar warcheidwad arbennig) i roi gwybod i'r awdurdod lleol:

- os bydd yn newid ei gyfeiriad
- os na fydd gan y plentyn gartref gydag ef bellach
- os bydd farw'r plentyn
- os byd unrhyw newid yn ei amgylchiadau ariannol neu yn anghenion ac adnoddau ariannol y plentyn

a chyflwyno datganiad blynyddol ysgrifenedig cyflawn i'r awdurdod lleol ynglŷn â'i amgylchiadau ariannol ac anghenion ac adnoddau ariannol y plentyn.

7.9. Pan fo darparwyr gwasanaethau heblaw gwasanaethau cymdeithasol wedi bod yn rhan o'r asesiad o anghenion cymorth gwarcheidiaeth arbennig, dylai'r awdurdod lleol geisio sicrhau, lle bynnag y bo modd, fod penderfyniadau a wneir gan y darparwyr gwasanaethau hynny yn dilyn yr un amserlen â'r penderfyniadau a wneir o dan y rheoliadau. Felly gellid rhoi sylw i'r rhain mewn un hysbysiad a chynllun a anfonir gan yr awdurdod lleol, sy'n nodi'r penderfyniadau ar gyfer yr holl becyn cymorth.

8. Hysbysiadau

- 8.1. Mae'r bennod hon yn nodi'r gofynion penodol o ran rhoi gwybodaeth a hysbysiadau. Mae'n ymdrin â gwybodaeth a hysbysiadau y mae'n ofynnol i awdurdodau lleol eu darparu mewn perthynas â chanlyniad asesiadau ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, gan gynnwys unrhyw gymorth ariannol, a'r hawl i gyflwyno sylwadau (pennod 6 o'r cod hwn), hysbysu am benderfyniadau ynglŷn â gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig (pennod 7), cynlluniau gwasanaethau cymorth (pennod 9) a gwybodaeth am adolygiadau (pennod 10).
- 8.2. **Rhaid** cyflwyno gwybodaeth a hysbysiadau yn ysgrifenedig, er y bydd angen eu cyflwyno o bosibl ar ffurfiau eraill hefyd mewn rhai amgylchiadau penodol.

Pobl y mae angen eu hysbysu

- 8.3. Rhaid i unrhyw wybodaeth y mae'n ofynnol ei chyflenwi, neu unrhyw hysbysiadau a roddir, fod yn ysgrifenedig i'r personau a bennir isod.
- 8.4. Os yw'r person yr aseswyd ei anghenion am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn oedolyn, i'r person hwnnw.
- 8.5. Os yw'r person yr aseswyd ei anghenion am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn blentyn, i'r plentyn, ond dim ond os ymddengys i'r awdurdod lleol fod y plentyn yn ddigon hen a'i fod yn deall digon iddi fod yn briodol rhoi'r hysbysiad hwnnw iddo; ac nad yw'n ymddangos i'r awdurdod lleol ei bod yn amhriodol rhoi hysbysiad o'r fath iddo.
- 8.6. I'r gwarcheidwad arbennig neu, os nad oes gan y plentyn warcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig, i'r oedolyn mwyaf priodol ym marn yr awdurdod lleol. Ac eithrio pan fo'n ymddangos i'r awdurdod lleol ei bod yn amhriodol gwneud hynny.
- 8.7. Wrth roi gwybodaeth neu hysbysiadau i blentyn, **rhaid** i'r awdurdod lleol sicrhau y rhoddir yr wybodaeth mewn modd sy'n briodol i oedran a dealltwriaeth y plentyn. Mewn rhai amgylchiadau, mae'n bosibl y bydd angen rhoi'r wybodaeth ar lafar yn ogystal ag yn ysgrifenedig, er mwyn sicrhau bod y plentyn yn llwyr ddeall y penderfyniadau y mae'r awdurdod lleol wedi eu gwneud neu yn bwriadu eu gwneud. **Rhaid** i'r awdurdod lleol sicrhau y caiff y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig eu cyfeirio at ffynonellau cymorth ac eiriolaeth annibynnol, fel y bo'n briodol.

9. Y cynllun gwasanaethau cymorth

- 9.1. Unwaith y bydd anghenion person am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig wedi eu hasesu, ac y bydd yr awdurdod lleol wedi rhoi gwybod i'r person hwnnw am ei benderfyniad ynghylch darparu'r gwasanaethau hynny, **rhaid** i'r awdurdod lleol baratoi cynllun o'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, gan gynnwys cymorth ariannol, i'w darparu. Caiff hyn ei adnabod fel y cynllun gwasanaethau cymorth. Mae'r bennod hon yn nodi sut y mae **rhaid** paratoi'r cynlluniau hynny, beth y mae **rhaid** iddynt ei gynnwys, a pha mor aml y mae **rhaid** eu hadolygu.

Pryd y dylid paratoi cynllun gwasanaethau cymorth?

- 9.2. Mae'n hanfodol paratoi cynllun gwasanaethau cymorth i sicrhau y caiff gwasanaethau eu darparu mewn modd cydlynol, ac i egluro pwy fydd yn gyfrifol am beth.
- 9.3. Dylai'r cynllun gwasanaethau cymorth adeiladu ar unrhyw wybodaeth sydd eisoes yn hysbys i'r awdurdod lleol, gan gynnwys y cynllun gofal a chymorth Rhan 6 pan fo'r plentyn wedi derbyn gofal o'r blaen gan yr awdurdod lleol. Pan fo gan y plentyn gynllun gofal a chymorth o dan Ran 4 o Ddeddf 2014 (neu fod gan y gwarcheidwad arbennig gynllun cymorth), dylai'r cynllun gwasanaethau cymorth ar gyfer y plentyn a/neu'r oedolyn fod ar wahân iddo ond dylai gyfeirio ato lle y bo'n briodol.
- 9.4. Nid oes angen i'r awdurdod lleol baratoi cynllun gwasanaethau cymorth os caiff gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig eu darparu ar un achlysur unigol. Mewn achos o'r fath bydd yr hysbysiad a ddarperir yn cynnwys yr holl wybodaeth angenrheidiol.
- 9.5. Hyd yn oed os nad oes angen cynllun cymorth, **rhaid** i'r awdurdod lleol sicrhau bod y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig yn gwybod pwy yw cyswllt gwarcheidiaeth arbennig yr awdurdod lleol, a sut i gael gafael ar wybodaeth a chymorth os oes angen.
- 9.6. Pan fo'n bosibl, **rhaid** cytuno ar gynlluniau gwasanaethau cymorth gyda'r darpar warcheidwad arbennig cyn i'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud. Mae'n bosibl y bydd angen cyngor a chymorth annibynnol ar y plentyn a'r darpar warcheidwad arbennig cyn iddynt allu gwneud penderfyniad ar sail gwybodaeth am y cymorth arfaethedig. Lle bo'n briodol dylai'r awdurdod lleol ystyried trefnu cyfarfodydd teuluol i drafod y trefniadau cymorth.

Pwy y mae angen ei gynnwys?

9.7. Os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod hynny'n briodol, **rhaid** iddo ymgynghori â'r bobl ganlynol wrth baratoi'r cynllun gwasanaethau cymorth:

- y person yr aseswyd ei anghenion am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig (boed yn oedolyn neu'n blentyn sy'n ddigon hen ac â dealltwriaeth ddigonol)
- yn achos plentyn, y gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig (oni bai yr ymddengys i'r awdurdod lleol ei bod yn amhriodol gwneud hynny).

9.8. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau yr ymgynghorir yn briodol â phlentyn neu berson ifanc a, phan fo'n briodol, bod y plentyn yn cael ei gynorthwyo gan berson priodol yn ystod yr ymgynghoriad. Mae gan blentyn sy'n derbyn gofal pan wneir cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig yr hawl statudol i eiriolaeth o dan Ddeddf 2014.

9.9. Pan ymddengys i'r awdurdod lleol y gallai fod angen i wasanaethau gael eu darparu gan Fwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth GIG, bwrdd gofal integredig, GIG Lloegr neu Awdurdod Lleol arall, mae rheoliad 11(3) o'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod lleol ymgynghori â'r corff hwnnw, at ddibenion paratoi'r cynllun gwasanaethau cymorth.

9.10. Dylai'r broses hon o baratoi ac ymgynghori arwain at sefyllfa lle bydd gweithwyr cymdeithasol, gweithwyr proffesiynol eraill a'r sawl sy'n derbyn y gwasanaethau (neu'r oedolyn priodol) yn glir pa wasanaethau cymorth fydd yn cael eu darparu a sut. **Rhaid** i'r cynllun gwasanaethau cymorth fod wedi ei ysgrifennu mewn modd sy'n ddealladwy i bawb y mae'n effeithio arnynt.

Beth y mae rhaid i'r cynllun gwasanaethau cymorth ei gynnwys?

9.11. Rhaid i awdurdodau lleol ddefnyddio *Templed Cynllun Gwasanaethau Cymorth Gwarcheidiaeth Arbennig Cymru Gyfan* (gweler Atodiad 2) i gwblhau'r cynllun. Mae'r templed yn darparu fframwaith strwythuredig a safonedig sy'n galluogi awdurdodau lleol i:

- Nodi anghenion asesedig y plentyn, y gwarcheidwad arbennig, y rhieni geni ac aelodau ehangach o'r teulu
- Pennu'r gwasanaethau sydd i'w darparu i ddiwallu'r anghenion hynny, gan gynnwys cymorth cyffredinol, cymorth wedi ei dargedu a chymorth arbenigol
- Sefydlu trefniadau clir ar gyfer adolygu ac ailasesu'r cynllun cymorth dros amser.

9.12. Rhaid i'r gwaith o lenwi'r templed gael ei lywio gan yr holl wybodaeth berthnasol sy'n hysbys i'r awdurdod lleol ynglŷn ag anghenion presennol y plentyn, y darpar warcheidwad / gwarcheidwaid arbennig ac aelodau eraill o'r aelwyd, gan

gynnwys unrhyw blant lle y bo'n berthnasol, ac ynglŷn ag unrhyw anghenion posibl a fo ganddynt yn y dyfodol.

9.13. Bydd defnyddio'r templed yn sicrhau bod y gwaith o gynllunio cymorth yn gynhwysfawr, yn edrych tua'r dyfodol ac yn cyd-fynd â dyletswyddau statudol awdurdodau lleol o dan y Rheoliadau.

9.14. Rhaid i'r cynllun gwasanaethau cymorth nodi'n glir:

- amcanion y cynllun, a ddylai gyd-fynd â'r chwe chanlyniad a nodir yn y Canllaw ar gyfer Cynnig Cymorth Gwarcheidiaeth Arbennig yng Nghymru⁹—
- y gwasanaethau allweddol i'w darparu
- yr amserlenni ar gyfer cyflawni'r cynllun
- yr unigolyn a fydd yn gyfrifol am gydgyssylltu a monitro'r gwaith o ddarparu'r gwasanaethau yn y cynllun
- priod swyddogaethau'r bobl eraill sy'n gyfrifol am weithredu'r cynllun
- y meini prawf a gaiff eu defnyddio i werthuso llwyddiant y cynllun
- y gweithdrefnau o ran adolygu'r cynllun

9.15. Os yw'r asesiad am gymorth wedi esgor ar unrhyw bryderon neu nodi unrhyw risgiau, **rhaid** i'r cynllun gwasanaethau cymorth nodi'n llawn sut yr eir i'r afael â'r rhain neu sut y cânt eu rheoli.

9.16. **Rhaid** i'r cynllun gwasanaethau cymorth hefyd roi darlun clir i bawb sy'n ymwneud â darparu'r gwasanaethau, ac i'r person sy'n derbyn y gwasanaethau hynny, o'r hyn a fydd yn cael ei ddarparu, pryd a chan bwy, a sut y bydd llwyddiant y gwasanaethau yn cael ei fesur a'i adolygu. **Rhaid** i'r awdurdod lleol hefyd roi gwybod i'r person sy'n derbyn y gwasanaethau pwy fydd eu cyswllt cyntaf pe bai gan y person unrhyw gwestiynau neu bryderon ynghylch y cynllun.

I bwy y mae rhaid rhoi copi o'r cynllun?

9.17. Unwaith y cytunir ar y cynllun, **rhaid** i'r awdurdod lleol anfon copi at y sawl sy'n cael y gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig (a / neu'r gwarcheidwad arbennig neu oedolyn priodol) yn unol â rheoliad 10 (gweler pennod 8 o'r cod hwn).

9.18. Pan fo'n ymddangos i'r awdurdod lleol y gallai Bwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth GIG, bwrdd gofal integredig, GIG Lloegr neu awdurdod lleol arall fod ynghlwm wrth ddarparu'r cynllun, **rhaid** i'r awdurdod ddarparu copi o'r cynllun gwasanaethau cymorth i'r corff hwnnw.

9.19. Pan fo'r person y mae'r cynllun yn ymwneud ag ef yn byw yn ardal awdurdod lleol arall, **rhaid** i'r awdurdod lleol a luniodd y cynllun ddarparu copi o'r cynllun

⁹[SGO-Canllaw-Cymorth-fersiwn-Gymraeg.pdf](#)

i'r awdurdod lleol hwnnw, oni bai bod yr awdurdod o'r farn bod hynny'n ddiangen.

10. Adolygu gwasanaethau cymorth

- 10.1. Mae'r bennod hon yn nodi'r gofynion ar awdurdodau lleol i adolygu cynlluniau gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, gan gynnwys trefniadau i adolygu cymorth ariannol.
- 10.2. Pan nad yw'r gwasanaethau cymorth yn cynnwys cymorth ariannol, rhaid i'r awdurdod lleol adolygu'r ddarpariaeth gwasanaethau-
- i) os daw unrhyw newid yn amgylchiadau'r person gan gynnwys unrhyw newid cyfeiriad i'w sylw; a
 - ii) a beth bynnag, o dro i dro.
- 10.3. Pan fo'r gwasanaethau cymorth yn cynnwys cymorth ariannol, rhaid iddynt adolygu darpariaeth gwasanaethau o'r fath –
- i) os daw unrhyw newid yn amgylchiadau'r person gan gynnwys unrhyw newid cyfeiriad i'w sylw; a
 - ii) ar ôl derbyn y datganiad blynyddol.

Cadw mewn cysylltiad

- 10.4. **Rhaid** i awdurdodau gael trefniadau ar waith i gadw mewn cysylltiad â gwarcheidwaid arbennig (a) pan wnaed y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig yn ardal yr awdurdod hwnnw, neu (b) pan fo'r gwarcheidwad arbennig yn byw mewn ardal arall ond bod y plentyn yn arfer derbyn gofal gan yr awdurdod hwnnw. Pan fo gan y gwarcheidwad arbennig a'r plentyn berthynas sefydlog a chadarn, a bod y trefniant gwarcheidiaeth arbennig yn gweithio'n dda, mae'n bosibl na fydd angen dim mwy na galwad ffôn unwaith y flwyddyn i sicrhau bod popeth yn iawn, ac nad oes angen unrhyw wybodaeth, cyngor na chynhorthwy pellach. Fel isafswm, **rhaid** i awdurdodau lleol gysylltu â gwarcheidwaid arbennig o leiaf unwaith y flwyddyn.
- 10.5. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau hefyd eu bod yn cysylltu â gwarcheidwaid arbennig ynglŷn â newidiadau sy'n effeithio ar drefniadau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn lleol (er enghraifft, newid manylion cyswllt), fel bod pob gwarcheidwad arbennig yn gwybod ble i fynd i gael cyngor a chymorth pe bai'r angen yn codi. Mae'n bosibl y bydd cylchlythyrau neu fwletinau e-bost yn ddefnyddiol yn hyn o beth, neu gellid cynnwys gwybodaeth yn yr asesiad ariannol blynyddol.

Adolygu cynlluniau gwasanaethau cymorth

- 10.6. Mae adolygu darpariaeth gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn amlwg yn broses bwysig iawn i'r awdurdod lleol, y gwarcheidwad arbennig a'r

plentyn. Mae angen i'r awdurdod lleol fod yn sicr bod y gwasanaethau a gaiff eu darparu'n barhaus yn effeithiol. Mae angen sicrwydd ar y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig y bydd proses ar waith os yw eu hanghenion yn newid ac y bydd hynny'n fodd o adolygu a chydabod yr anghenion hynny a darparu'r gwasanaethau priodol.

- 10.7. Bydd ffurf a chynnwys yr adolygiad yn amrywio yn dibynnu ar amgylchiadau'r achos. Pan fo newid mewn amgylchiadau yn berthnasol i un gwasanaeth yn unig, gellir cynnal yr adolygiad mewn cysylltiad â'r gwasanaeth hwnnw yn unig. Pan fo'r newid yn yr amgylchiadau yn weddol ddibwys, yna mae'n bosibl y caiff yr adolygiad ei gyfyngu i gyfnewid gohebiaeth. Fodd bynnag, pan fo'r amgylchiadau'n newid yn sylweddol, megis newid difrifol yn ymddygiad y plentyn, efallai y bydd yn briodol cynnal asesiad newydd o anghenion ar gyfer gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig. Weithiau gall fod yn briodol cynnal asesiad o anghenion gofal a chymorth o dan Ran 3 o Ddeddf 2014.
- 10.8. Nid yw'n angenrheidiol cael unrhyw gyswllt wyneb yn wyneb rhwng yr awdurdod lleol a'r gwarcheidwad arbennig wrth hysbysu am newidiadau mewn amgylchiadau ac wrth gynnal unrhyw adolygiad o ddarpariaeth gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig. Yn benodol, bydd yr adolygiad blynyddol o gymorth ariannol yn seiliedig yn gyffredinol ar gyfnewid gohebiaeth rhwng yr awdurdod lleol a'r gwarcheidwad arbennig.
- 10.9. Gall ymweliadau â chartref y gwarcheidwad arbennig, drwy gytundeb rhwng y gwarcheidwad arbennig a'r awdurdod lleol, fod o fudd mewn rhai amgylchiadau, er enghraifft, pan gaiff pecyn cymhleth o wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ei ddarparu. Mae'n bosibl y bydd rhai gwarcheidwaid arbennig yn croesawu'r cyfle i gael cysylltiad â'r awdurdod lleol. Mae'n bosibl y bydd awdurdodau lleol yn dymuno rhoi'r opsiwn i warcheidwaid arbennig gael ymweliad â'u cartref neu alwad ffôn fel bod cyfle gan y gwarcheidwad arbennig a'r awdurdod lleol i drafod a gwerthuso profiadau diweddar. Gall hyn fod o gymorth cyn cwblhau'r datganiad blynyddol os telir cymorth ariannol.
- 10.10. Wrth gynnal adolygiad, **rhaidd** i'r awdurdod lleol gymryd i ystyriaeth yr un ystyriaethau ag ar gyfer yr asesiad gwreiddiol (gweler pennod 3 o'r cod hwn) a rhaid iddo ddefnyddio Templed Adolygiad o Gynllun Gwasanaethau Cymorth Gwarcheidiaeth Arbennig Cymru Gyfan (gweler Atodiad 3).

Amserlenni ar gyfer adolygu

- 10.11. Wrth baratoi'r cynllun gwasanaethau cymorth, **rhaidd** i'r awdurdod lleol drafod y trefniadau ar gyfer adolygu darpariaeth gwasanaethau cymorth gyda'r sawl sy'n eu cael (a / neu'r gwarcheidwad arbennig neu'r oedolyn priodol), os yw o'r farn bod hyn yn briodol. **Rhaidd** cynnwys y trefniadau adolygu yn y cynllun.
- 10.12. Ni ddylai'r broses adolygu fod yn rhy feichus neu fusneslyd, a dylai

adlewyrchu a gaiff y gwasanaethau eu darparu dros gyfnod byr neu'n barhaus. Os mai diben y gwasanaethau yw diwallu angen sy'n debygol o barhau nes bod y plentyn yn 18 oed, hwyrach mai dim ond yn achlysurol y bydd angen adolygu sut caiff y gwasanaethau hynny eu darparu. Os mai dim ond am ychydig wythnosau y mae'r gwasanaethau i bara, gall fod yn briodol adolygu darpariaeth y gwasanaethau hynny ar ddiwedd y cyfnod.

- 10.13. Lle bynnag y bo'n bosibl **rhaidd** cynnal adolygiad o fewn pedair wythnos i'r adeg y daw'n amlwg i'r awdurdod lleol bod amgylchiadau wedi newid.

Adolygu cymorth ariannol

- 10.14. Pan gaiff cymorth ariannol rheolaidd ei ddarparu, **rhaidd** i awdurdod lleol adolygu'r cymorth ariannol a ddarperir os daw i'w sylw fod newid perthnasol wedi bod yn amgylchiadau'r person sy'n cael cymorth. Rhaid i awdurdodau lleol hefyd adolygu'r ddarpariaeth cymorth ariannol o leiaf unwaith y flwyddyn, ar ôl cael y datganiad blynyddol.

- 10.15. Dylai awdurdodau lleol fod yn hyblyg wrth ymateb i newidiadau mewn amgylchiadau ac yn yr adolygiad blynyddol o gymorth ariannol. Mae modd cynyddu neu leihau cymorth ariannol fel y bo'n briodol mewn achos unigol. Os yw cyflwr y plentyn yn dirywio ac yn arwain at wariant ychwanegol i'r gwarcheidwad, efallai y bydd angen cymorth ariannol ychwanegol. I'r gwrthwyneb, gall newid mewn amgylchiadau arwain at lai o gymorth ariannol.

- 10.16. Bydd angen i'r awdurdod lleol fod yn sensitif wrth bennu i ba raddau y mae newidiadau mewn amgylchiadau neu anghenion ariannol yn effeithio ar ddarpariaeth cymorth ariannol. Er enghraifft, gall fod yn amhriodol tynnu'r cynnydd mewn enillion costau byw oddi ar y cymorth ariannol a ddarperir, er bod modd ystyried unrhyw gynnydd sylweddol.

- 10.17. **Rhaidd** i warcheidwaid arbennig gwblhau datganiad blynyddol o'u hamgylchiadau a'i anfon i'r awdurdod lleol. Os nad yw'r gwarcheidwad arbennig yn gwneud hynny, **ni chaiff** yr awdurdod lleol gymryd unrhyw gamau i adolygu, dod â thaliadau i ben neu adhawlio unrhyw gymorth ariannol nes iddo anfon nodyn atgoffa ysgrifenedig a chaniatáu 28 diwrnod i'r gwarcheidwad arbennig ddarparu'r datganiad. Os na ddarperir y datganiad ymhen 28 diwrnod, caiff yr awdurdod lleol adolygu'r cymorth ariannol neu roi terfyn ar y taliadau. Gall awdurdodau lleol hefyd geisio adennill cyfran neu'r cyfan o'r cymorth ariannol a dalwyd ganddynt. **Rhaidd** i awdurdodau lleol sicrhau y rhoddir gwybod i warcheidwaid arbennig am y darpariaethau hyn drwy eu cynnwys yn yr hysbysiad ffurfiol ynghylch cymorth ariannol, a'u hatgoffa bob blwyddyn i ddarparu'r wybodaeth angenrheidiol cyn pob adolygiad blynyddol. Os yw'r awdurdod lleol yn atal taliadau, gall ailgyflwyno taliadau os yw'n cael, a phan fo'n cael, y datganiad blynyddol.

- 10.18. Dylai'r awdurdod lleol fod yn barod i roi cyngor a chymorth ynghylch cwblhau'r

datganiad, ar gais, pan fo angen.

10.19. **Rhaid** i'r awdurdod lleol ddod â chymorth ariannol i ben gydag effaith o'r dyddiad y daw'n ymwybodol o unrhyw un neu ragor o'r amgylchiadau canlynol:

- nad oes effaith i'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig bellach neu fod y llys wedi ei ddiddymu.
- bod y plentyn yn peidio â bod â chartref gyda'r gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig (ac eithrio cyfnodau pan fo'n absennol dros dro o gartref y gwarcheidwad arbennig neu'r darpar warcheidwad arbennig, er enghraifft, mewn cysylltiad ag addysg, seibiannau byr neu dreulio amser yn yr ysbyty)
- bod y plentyn yn cael cymhorthdal incwm neu lwfans ceisio gwaith
- bod y plentyn wedi dechrau ar swydd gyflogedig lawnamser
- bod y plentyn wedi marw.

Y camau i'w cymryd ar ôl yr adolygiad

10.20. Ar ôl i'r adolygiad gael ei gynnal **rhaid** i'r awdurdod lleol benderfynu a ddylid amrywio neu derfynu'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig a ddarperir ar gyfer y person hwnnw. Wrth wneud y penderfyniad hwn **rhaid** i'r awdurdod lleol weithredu'n rhesymol.

10.21. Os bydd yr awdurdod lleol yn penderfynu amrywio neu derfynu'r gwasanaethau cymorth a ddarperir, neu adolygu'r cynllun gwasanaethau cymorth, **rhaid** i'r awdurdod lleol roi hysbysiad o'i benderfyniad yn unol â rheoliad 10 (hysbysiadau – gweler pennod 8 o'r cod hwn). **Rhaid** i'r hysbysiad hwn gynnwys y rhesymau dros y penderfyniad.

10.22. Os penderfynir, yn dilyn yr adolygiad, y dylid newid y gwasanaethau a ddarperir, **rhaid** adolygu'r cynllun gwasanaethau cymorth hefyd. Os na fu newid yn yr angen am wasanaethau, nid oes angen adolygu'r cynllun.

11. Plant a arferai dderbyn gofal: gwasanaethau y tu allan i'r

ardal

- 11.1. Mae'r bennod hon yn nodi pa awdurdod lleol sy'n gyfrifol am ddarparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig i blentyn a oedd yn derbyn gofal yn union cyn gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig.
- 11.2. Mae'r Rheoliadau yn nodi y dylai'r awdurdod lleol a oedd yn gofalu am blentyn yn union cyn y gwnaed y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig barhau i ddiwallu unrhyw anghenion cymorth a nodir am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig am gyfnod o dair blynedd ar ôl gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig, waeth ble mae'r plentyn yn byw. Mae hyn yn golygu bod gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn dilyn yr un egwyddorion â'r trefniadau ar gyfer cymorth mabwysiadu. (Dylid nodi nad yw hyn yn gymwys i gymorth ariannol parhaus – gweler paragraff 11.9 isod.)
- 11.3. **Rhaid** i'r awdurdod lleol a oedd yn gofalu am y plentyn roi gwybod i'r awdurdod ardal ymhle y bydd y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig yn byw cyn gynted ag y gwneir y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig. Bydd hyn yn helpu gyda threfniadau pontio unwaith y daw'r cyfnod tair blynedd i ben, a bydd yn arbennig o bwysig pan fo anghenion gofal a chymorth ychwanegol.
- 11.4. Pan fo'r gwarcheidwad arbennig yn byw yn bell o'r awdurdod a oedd yn gofalu am y plentyn, mae'n bosibl y bydd angen darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, fel hyfforddiant, cymorth cymheiriaid, seibiannau byr neu wasanaeth cyfryngu, yn lleol. O dan yr amgylchiadau hyn, dylai'r awdurdod gwreiddiol a'r awdurdod ardal gydweithredu i benderfynu pa wasanaethau y gellid eu darparu'n lleol ac i hwyluso mynediad y plentyn a / neu'r gwarcheidwad arbennig atynt. Yr awdurdod a oedd yn gofalu am y plentyn fydd yn ysgwyddo'r gost o ddarparu'r gwasanaethau hyn (er enghraifft, hyfforddiant neu seibiannau byr), hyd nes y trosglwyddir y cyfrifoldeb i'r awdurdod ardal pan fydd y tair blynedd ar ben.
- 11.5. Pan fo gan blentyn anghenion gofal a chymorth y tu hwnt i'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig rhagnodedig, a bod y rhain wedi eu nodi mewn cynllun gofal a chymorth o dan Ran 4 o Ddeddf 2014, **rhaid** i'r awdurdod lleol sy'n gofalu am y plentyn a'r awdurdod lleol lle bydd y plentyn yn preswyllo cytuno pa awdurdod fydd yn gyfrifol am ddiwallu'r anghenion ychwanegol hyn. Yn y rhan fwyaf o achosion, disgwylir i'r awdurdod a oedd yn arfer gofalu am y plentyn barhau i ddiwallu unrhyw anghenion cymorth parhaus (gan gynnwys y rhai hynny y tu hwnt i'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig rhagnodedig) am dair blynedd ar ôl gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig. Os bydd unrhyw anghenion ychwanegol yn codi yn ystod y cyfnod o dair blynedd, **rhaid** i'r ddau awdurdod benderfynu pa awdurdod sy'n diwallu'r anghenion ychwanegol hynny. Bydd ystyriaethau tebyg yn gymwys pan fydd gan warcheidwad arbennig

unrhyw anghenion cymorth sydd wedi eu nodi mewn cynllun gwasanaethau cymorth o dan Ran 4 o Ddeddf 2014.

Trosglwyddo cymorth ar ôl 3 blynedd

- 11.6. Ar ôl tair blynedd, mae'r cyfrifoldeb am ddiwallu'r angen am wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn cael ei drosglwyddo i'r awdurdod lleol y mae'r plentyn yn byw ynddo. Wrth i'r cyfnod tair blynedd dynnu at ei derfyn, **rhaid** i'r awdurdod lleol sy'n darparu'r cymorth hysbysu'r awdurdod lleol y mae'r plentyn yn byw ynddo am unrhyw anghenion am gymorth sy'n dal i fodoli. **Rhaid** gwneud yr hysbysiad hwn yn ddigon cynnar i'r awdurdod lleol ardal drafod yr anghenion cymorth hynny gyda'r teulu, cynnal ailasesiad os oes angen, a threfnu i barhau i ddarparu gwasanaethau cymorth. Mae'r ddau awdurdod lleol yn gyfrifol am sicrhau nad oes unrhyw fwlch yn y ddarpariaeth, ac y bydd y cyfnod pontio i unrhyw fodel darpariaeth gwasanaeth newydd yn cael ei reoli'n esmwyth ac er budd pennaf y plentyn a'i deulu.
- 11.7. Ar y cam hwn **rhaid** i'r awdurdod lleol sydd wedi bod yn darparu gwasanaethau cymorth roi manylion i'r plentyn a'r gwarcheidwad arbennig am y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy yn eu hardal gartref, a rhoi gwybod iddynt am eu hawlogaeth i ofyn am ailasesiad o'u hanghenion cymorth gwarcheidiaeth arbennig os bydd eu hamgylchiadau'n newid.
- 11.8. Pan gaiff hysbysiad bod y cyfnod tair blynedd yn dirwyn i ben, **rhaid** i'r awdurdod lleol y mae'r plentyn a'r gwarcheidwad arbennig yn preswyllo ynddo fel arfer gysylltu â'r plentyn a'r gwarcheidwad arbennig i drafod eu hanghenion am wasanaethau cymorth a sut y caiff y rhain eu diwallu yn y dyfodol. Caiff yr awdurdod lleol benderfynu, ar ôl y drafodaeth hon, ailasesu anghenion y plentyn neu'r gwarcheidwad arbennig o ran gwasanaethau cymorth, neu caiff benderfynu hyd yn oed fod angen asesiad llawnach am ofal a chymorth o dan Ran 3 o Ddeddf 2014.

Cymorth ariannol parhaus

- 11.9. Dylid nodi bod y Rheoliadau yn gwahaniaethu rhwng cymorth ariannol parhaus (h.y. cymorth ariannol a delir yn rheolaidd) y cytunwyd arno cyn y gwnaed y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig a gwasanaethau cymorth eraill. Bydd asesu a darparu'r cymorth ariannol hwnnw yn parhau i fod yn gyfrifoldeb yr awdurdod lleol a gytunodd iddo yn wreiddiol cyhyd â bod y teulu dan sylw yn gymwys ar gyfer taliadau. Diben y gwahaniaethu hyn yw oherwydd y gellir talu cymorth ariannol heb gysylltiad uniongyrchol.

Trefniadau trawsffiniol

- 11.10. Mae Rheoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig 2005 (gweler rheoliad 5) yn gosod dyletswyddau tebyg ar awdurdodau lleol yn Lloegr tuag at blant yr oeddent yn

gofalu amdanynt cyn i orchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud, felly pan ddaw plentyn a oedd yn arfer derbyn gofal gan awdurdod lleol yn Lloegr i Gymru i fyw o dan drefniant gwarcheidiaeth arbennig, bydd yr awdurdod lleol perthnasol yn Lloegr yn parhau'n gyfrifol am asesu a darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig am dair blynedd ar ôl i'r gorchymyn gael ei wneud. Pan ddaw'r tair blynedd i ben, mae'r cyfrifoldeb am asesu a darparu gwasanaethau cymorth yn trosglwyddo i'r awdurdod lleol lle mae'r gwarcheidwad arbennig yn byw (ac eithrio cymorth ariannol parhaus y cytunwyd arno cyn gwneud y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig). Pan fo'r plentyn yn byw yng Nghymru, rhaid i'r awdurdod lleol perthnasol yng Nghymru ysgwyddo'r cyfrifoldeb hwn. Bydd trefniadau tebyg yn gymwys pan fo plentyn o Gymru a oedd yn arfer derbyn gofal yn symud i Loegr o dan orchymyn gwarcheidiaeth arbennig.

12. Gorchmynion gwarcheidiaeth arbennig a gadael gofal

- 12.1. Mae'n bosibl y bydd plant a oedd yn derbyn gofal gan awdurdod lleol yn union cyn gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig yn gymwys i gael cyngor, arweiniad a chynhorthwy o dan Ddeddf 2014. Mae adran 104 yn diffinio chwe chategori o bobl ifanc y mae ganddynt hawl i gymorth gadael gofal o dan adrannau 105 i 115 o Ddeddf 2014.
- 12.2. Diffinnir 'person ifanc categori 5' fel person rhwng 16 a 21 oed, sy'n destun gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig (neu a oedd yn destun gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig pan drodd yn 18 oed), ac a oedd yn derbyn gofal yn union cyn i'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud.
- 12.3. Mae dyletswyddau llawn awdurdod lleol tuag at 'person ifanc categori 5' wedi eu nodi yn adran 114 o Ddeddf 2014, a phennod 5 ('Gadael gofal') o'r cod ymarfer sy'n ymwneud â Rhan 6 o Ddeddf 2014 (Plant sy'n Derbyn Gofal a Phlant sy'n Cael eu Lletya).
- 12.4. Mae adran 114 o Ddeddf 2014 yn darparu, pan fo'r awdurdod lleol o'r farn bod ar y person ifanc angen cymorth o'r math y gall ei roi o dan adran 114, a'i fod wedi ei fodloni nad oes gan y person a oedd yn gofalu am y person ifanc (y gwarcheidwad arbennig neu'r cyn-warcheidwad arbennig) y cyfleusterau angenrheidiol i gynghori'r person ifanc neu i ymglyfeillio ag ef. **Rhaid** i'r awdurdod lleol gynghori'r person ifanc ac ymglyfeillio ag ef, a chaiff roi cymorth iddo yn ôl yr angen yn y ffyrdd canlynol:
 - ar ffurf da
 - drwy gyfrannu at dreuliau a dynnir gan y person ifanc wrth iddo fyw'n agos at i'r man lle y mae, neu y bydd, yn cael ei gyflogi neu'n chwilio am waith;
 - drwy gyfrannu at dreuliau a dynnir gan y person ifanc wrth iddo fyw'n agos i'r man lle y mae, neu y bydd, yn derbyn addysg neu hyfforddiant
 - drwy roi grant i'r person ifanc i'w alluogi i dalu treuliau sy'n gysylltiedig â'i addysg neu ei hyfforddiant
 - drwy ddarparu llety, os na chaniateir i gymorth gael ei roi yn y ffyrdd uchod
 - mewn arian parod
- 12.5. Pan fo'n briodol, dylai'r awdurdod lleol ystyried a ddylid darparu cynghorydd personol i'r person ifanc.
- 12.6. Caiff awdurdod lleol ddarparu'r cymorth canlynol i berson ifanc hyd at 25 oed, os byddai'n berson ifanc categori 5 pe bai o dan 21 oed-
 - drwy gyfrannu at dreuliau a dynnir gan y person ifanc wrth iddo fyw'n agos i'r lle y mae, neu y bydd, yn derbyn addysg neu hyfforddiant; a

- thrwy wneud grant i alluogi'r person ifanc i dalu'r costau sy'n gysylltiedig â'i addysg neu hyfforddiant

- 12.7. Mae'r darpariaethau hyn yn cydnabod ei bod yn bosibl y bydd rhai pobl ifanc a adawodd ofal o dan orchymyn gwarcheidiaeth arbennig yr un mor agored i niwedd â phobl ifanc a adawodd ofal pan oeddent yn 16 neu'n 18 oed, ac y bydd ganddynt anghenion tebyg iawn iddynt. Mae hyn yn hynod o bwysig oherwydd daw'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig i ben pan fydd y person ifanc yn cyrraedd 18 oed. Maent yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau lleol i ymateb yn ddigonol i anghenion unigol y bobl ifanc hyn.
- 12.8. Pan fo awdurdod lleol wedi ei fodloni bod angen cyngor a chymorth ar 'person ifanc categori 5', **rhaid** iddo asesu ei anghenion a phenderfynu sut orau i'w diwallu. Pan ddaw'r awdurdod lleol i'r casgliad y bydd angen cymorth dros gyfnod o amser ar y person ifanc, dylai lunio cynllun ar y cyd â'r person ifanc, yn amlinellu'r gofal a'r cymorth i'w darparu. Dylai'r cynllun ddilyn yr un ffurf â 'chynllun llwybr' ar gyfer person ifanc sy'n paratoi i adael gofal (fel y nodir ym mhennod 5 o God Ymddygiad Rhan 6).
- 12.9. **Rhaid** i'r awdurdod lleol roi gwybod i bobl ifanc sydd wedi gadael gofal o dan orchymyn gwarcheidiaeth arbennig o'u hawlogaeth i gael asesiad ar gyfer cymorth gadael gofal. Mae'n arfer da gwneud hyn pan fo'r plentyn ar fin cyrraedd 16 oed.
- 12.10. Dylid nodi nad yw pobl ifanc sy'n destun trefniadau gwarcheidiaeth arbennig yn gymwys i ymrwymo i drefniadau byw ôl-18 o dan adran 108 o Ddeddf 2014 (y cynllun 'Pan Fydda i'n Barod'), hyd yn oed os ydynt yn byw gyda'u cyn-rieni maeth. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau bod rhieni maeth sy'n ystyried bod yn warcheidwaid arbennig, a'r plant a'r bobl ifanc sy'n cael eu lleoli gyda hwy, yn gwbl ymwybodol o hyn cyn y gwneir cynllun gwarcheidiaeth arbennig. Pan fo'n briodol, dylai awdurdodau lleol ystyried ffyrdd eraill o gynorthwyo plant a oedd yn arfer derbyn gofal sy'n dymuno parhau i fyw gyda'u gwarcheidwaid arbennig ar ôl eu pen-blwydd yn 18 oed, megis tŷ llety â chymorth.
- 12.11. Gall fod adegau pan nad yw'n glir pa awdurdod sy'n gyfrifol am roi cyngor a chynhorthwy mewn cysylltiad â gwarcheidiaeth arbennig – er enghraifft, pan fo'r plentyn wedi symud rhwng lleoliadau mewn gwahanol awdurdodau lleol. Mae rheoliad 13 yn datgan mai'r awdurdod perthnasol fydd yr awdurdod lleol diwethaf i ofalu am y person. Mae Rheoliadau Gwarcheidiaeth Arbennig 2005 yn gwneud darpariaeth debyg ar gyfer Lloegr (gweler rheoliad 22), a'r awdurdod perthnasol at ddibenion darparu cyngor a chynhorthwy fydd yr awdurdod lleol diwethaf yn Lloegr i ofalu am y plentyn.

13. Cwynion a sylwadau

- 13.1. **Rhaid** ymdrin â chwynion a sylwadau ynglŷn â gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yn unol â threfniadau cwynion yr awdurdod lleol.
- 13.2. Mae rheoliad 14 yn nodi bod rhaid i awdurdodau lleol sefydlu gweithdrefn ar gyfer ystyried sylwadau a wneir mewn cysylltiad â'r materion canlynol:
- cymorth ariannol i warcheidwaid arbennig
 - grwpiau cymorth i blant
 - cymorth mewn perthynas â chyswllt
 - gwasanaethau therapiwtig i blant
 - cynhorthwy i sicrhau parhad y berthynas rhwng y plentyn a'i warcheidwad arbennig neu ddarpar warcheidwad arbennig.
- 13.3. **Rhaid** i awdurdodau lleol sicrhau bod plant sy'n destun trefniadau gwarcheidiaeth arbennig, gwarcheidwaid arbennig a darpar warcheidwaid arbennig, a rhieni, yn cael gwybodaeth ynghylch sut i gyflwyno cwynion a sylwadau

Atodiad 1 – Adroddiadau i'r llys – materion a ragnodwyd

Mae'r atodiad hwn yn rhestru'r materion a ragnodwyd a restrir yn yr Atodlen i'r Rheoliadau. **Rhaid** cynnwys y materion hyn mewn adroddiadau i'r llys mewn cysylltiad â cheisiadau am orchmynion gwarcheidiaeth arbennig.

Mae'r drefn isod o ran llythrennau a rhifau yn dilyn y drefn a ddefnyddir yn yr Atodlen (fel y'i diwygiwyd).

1. Gwybodaeth am y plentyn

Mae hyn yn cyfeirio at y plentyn y gwneir cais am orchymyn gwarcheidwaeth arbennig mewn cysylltiad ag ef, neu'r plentyn y mae'r llys wedi gofyn am adroddiad mewn cysylltiad ag ef.

- (a) Enw, rhyw, dyddiad a man geni a chyfeiriad cartref (gan gynnwys ardal awdurdod lleol).
- (b) Cenedl (a statws mewnfudo pan fo'n briodol).
- (c) Ffotograff a disgrifiad corfforol.
- (ch) Anghenion datblygu, i gynnwys anghenion corfforol, addysgol ac emosiynol.
- (d) Cred grefyddol (gan gynnwys manylion bedydd, confyrmasiwn (bedydd esgob) neu seremonïau cyfatebol), tarddiad hiliol a chefnidir diwylliannol ac ieithyddol.
 - (dd) Manylion am unrhyw orchymyn a wnaed gan lys mewn cysylltiad â'r plentyn o dan Ddeddf Plant 1989, gan gynnwys
 - enw'r llys
 - y gorchymyn a wnaed
 - y dyddiad y gwnaed y gorchymyn hwnnw.
- (e) I ba raddau y cafodd y plentyn gyswllt â pherthnasau'r plentyn ac unrhyw un arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.
 - (ea) unrhyw niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef.
 - (eb) unrhyw risg o niwed yn y dyfodol i'r plentyn a berir gan rieni'r plentyn, ei berthnasau neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.
- (f) Unrhyw leoliad gyda rhieni maeth neu unrhyw drefniadau gofal eraill sy'n ymwneud i'r plentyn.
 - (fa) A yw'r plentyn yn derbyn gofal neu wedi derbyn gofal gan awdurdod lleol neu a yw llety yn cael ei ddarparu iddo neu wedi cael ei ddarparu iddo gan sefydliad gwirfoddol, a manylion (gan gynnwys dyddiadau) unrhyw leoliadau gan yr awdurdod neu'r sefydliad.
 - (fb) A yw'r darpar warcheidwad arbennig yn rhiant maeth awdurdod lleol i'r plentyn.
- (ff) Cyraeddiadau addysgol y plentyn ac a yw'r plentyn yn ddarostyngedig i ddatganiad

anghenion addysgol arbennig o dan Ddeddf Addysg 1996.

- (g) Asesiad o ddymuniadau a theimladau'r plentyn (gan roi sylw i oedran a dealltwriaeth y plentyn) ynghylch
 - (i) gwarcheidiaeth arbennig
 - (ii) ei fagwraeth grefyddol a diwylliannol, a
 - (iii) cyswllt â'i berthnasau ac ag unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.
- (ng) Y dyddiad yr aseswyd dymuniadau a theimladau'r plentyn ddiwethaf.
- (h) Disgrifiad o bersonoliaeth y plentyn, ei ddatblygiad cymdeithasol a'i ddatblygiad emosiynol ac ymddygiadol, ac unrhyw anghenion cysylltiedig ar hyn o bryd neu unrhyw anghenion tebygol yn y dyfodol.
- (i) Manylion am ddiddordebau'r plentyn, ei hoff bethau a'i gas bethau.
 - (j) Hanes iechyd a disgrifiad o gyflwr iechyd y plentyn, gan gynnwys unrhyw driniaeth y mae'r plentyn yn ei chael.
- (l) Enwau, cyfeiriadau a'r mathau o feithrinfeydd neu ysgolion a fynychwyd, gyda dyddiadau mynychu.

2. Gwybodaeth am deulu'r plentyn

- (a) Enw, dyddiad a man geni a chyfeiriad cartref (a'r dyddiad y cadarnhawyd ei gyfeiriad ddiwethaf), pob un o rieni'r plentyn, ei frodyr a chwiorydd ac unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol o'r farn eu bod yn berthnasol.
- (b) Cenedl (a statws mewnfudo pan fo'n briodol) rhieni'r plentyn.
 - (ba) A oedd rhieni'r plentyn yn briod â'i gilydd, neu'n bartneriaid sifil i'w gilydd, ar adeg geni'r plentyn neu a briodasant neu a ffurfiasant bartneriaeth sifil wedi hynny;
 - (bb) p'un ai-
 - (i) os yw rhieni'r plentyn wedi bod yn briod fel y crybwyllir yn is-baragraff (ba), a ydynt wedi ysgaru neu wedi gwahanu; neu
 - (ii) os yw rhieni'r plentyn wedi bod yn bartneriaid sifil fel y crybwyllwyd felly, a yw'r bartneriaeth wedi'i diddymu neu a ydynt wedi gwahanu;
- (c) Os yw rhiant y plentyn yn aelod o gwpl, asesiad o sefydlogrwydd y berthynas honno ac, os yw'r rhiant yn briod neu os yw wedi ymrwymo i bartneriaeth sifil, dyddiad a lle'r briodas neu'r bartneriaeth sifil neu mewn perthynas â phriodas sy'n deillio o drosi partneriaeth sifil o dan adran o Ddeddf Priodas (Cyplau o'r un Rhyw) 2014 a rheoliadau a wnaed o dan yr adran honno, dyddiad a lleoliad y bartneriaeth sifil yr ymrwymwyd iddi yn wreiddiol gan y cwpl
- (ch) Pan na fo rhieni'r plentyn yn briod, neu'n bartneriaid sifil, a oes gan dad y plentyn gyfrifoldeb rhiant am y plentyn ac os felly, sut y'i cafwyd.
- (d) A ydyw'r awdurdod lleol yn ystyried bod y naill riant neu'r llall yn debygol o wneud cais am orchymyn o dan y Ddeddf o ran y plentyn.
 - (da) Os na wyddys pwy yw'r naill riant neu'r llall na ble y mae, yr wybodaeth am y rhiant

sydd wedi ei chanfod a chan bwy y cafwyd yr wybodaeth, a'r camau sydd wedi eu cymryd i gadarnhau mamolaeth neu dadolaeth yn ôl y digwydd.

(db) Y berthynas a fu a'r berthynas bresennol rhwng rhieni'r plentyn â'i gilydd.

(dd) Ffotograff, os oes un ar gael, a disgrifiad corfforol o'r rhieni, y brodyr a'r chwiorydd ac unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol o'r farn eu bod yn berthnasol.

(dda) Pan fo ar gael, hanes iechyd pob un o'r rhieni, gan gynnwys manylion unrhyw salwch corfforol neu salwch meddwl difrifol, unrhyw glefyd neu anhwylder etifeddol neu anabledd.

(e) Cred grefyddol, tarddiad hiliol a chefnidir diwylliannol ac ieithyddol y rhieni.

(f) Swyddi'r rhieni, yn y presennol a'r gorffennol, a'u cyrhaeddiad addysgol.

(fa) Personoliaeth a diddordebau'r rhieni.

(ff) Y trefniadau gofal o ran unrhyw frawd neu chwaer i'r plentyn nad yw wedi cyrraedd 18 oed.

(g) Barn, dymuniadau a theimladau rhieni'r plentyn o ran

(i) y cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig o ran y plentyn;

(ii) magwraeth grefyddol a diwylliannol y plentyn; a

(iii) cyswllt â'r plentyn.

(ga) O ran pob un o frodyr a chwiorydd y plentyn sydd o dan 18 oed-

(i) y person y mae'r brawd neu'r chwaer yn byw gydag ef;

(ii) a yw'r brawd neu'r chwaer yn derbyn gofal gan awdurdod lleol neu a yw llety yn cael ei ddarparu iddo neu iddi gan sefydliad gwirfoddol; a

(iii) manylion unrhyw orchymyn llys a wnaed o ran y brawd neu'r chwaer o dan Ddeddf Plant 1989, gan gynnwys enw'r llys, y gorchymyn a wnaed a'r dyddiad y gwnaed y gorchymyn.

(ng) Y rheswm pam nad yw unrhyw ran o'r wybodaeth a ragnodwyd uchod ar gael.

3. Gwybodaeth am y darpar warcheidwad/warcheidwaid arbennig

Pan fydd dau berson neu fwy yn ddarpar warcheidwad arbennig ar y cyd, mae'n **rhaid** cynnwys yr wybodaeth ganlynol ar gyfer pob un ohonynt.

(a) Enw, dyddiad a man geni a chyfeiriad cartref (gan gynnwys ardal awdurdod lleol).

(b) Cenedl (a statws mewnfudo pan fo'n briodol).

(c) Y berthynas â'r plentyn.

(ch) Ffotograff a disgrifiad corfforol.

(d) Os yw darpar warcheidwad arbennig yn aelod o gwpl, asesiad o sefydlogrwydd y berthynas honno ac, os yw'r darpar warcheidwad arbennig yn briod neu wedi ymrwymo mewn partneriaeth sifil, dyddiad a lle'r briodas neu'r bartneriaeth sifil.

(da) Os yw'r darpar warcheidwad arbennig yn aelod o gwpl ac yn gwneud cais ar ei ben ei hun am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig, y rhesymau dros hyn.

(db) Manylion unrhyw briodas, partneriaeth sifil neu berthynas arwyddocaol flaenorol.

- (dd) Cred grefyddol, tarddiad hiliol a chefnidir diwylliannol ac ieithyddol y darpar warcheidwad arbennig a pharodrwydd y darpar warcheidwad arbennig i ddilyn dymuniadau'r plentyn neu riant y plentyn o ran magwraeth grefyddol neu ddiwylliannol y plentyn.
- (dda) A yw'r darpar warcheidwad arbennig yn berthynas i'r plentyn.
- (ddb) Asesiad o berthynas y darpar warcheidwad arbennig ar hyn o bryd ac yn y gorffennol â'r plentyn, rhieni'r plentyn ac unrhyw berson perthynol¹⁰.
- (e) Swyddi, yn y presennol a'r gorffennol, a'r cyrhaeddiad addysgol.
- (f) Adroddiad ar iechyd y darpar warcheidwad arbennig, gan gynnwys manylion unrhyw salwch corfforol neu salwch meddwl difrifol, unrhyw glefyd neu anhwylder etifeddol neu anabledd.
- (ff) Manylion am gartref a chymdogaeth y darpar warcheidwad arbennig, i gynnwys manylion incwm a gwariant, sylwadau ar safon byw yr aelwyd ac unrhyw ffactorau teuluol ac amgylcheddol ehangach a all effeithio ar y gynneddf i fod yn rhiant o ran y darpar warcheidwad arbennig.
- (g) Profiad blaenorol o ofalu am blant.
- (ng) Unrhyw asesiad yn y gorffennol fel darpar fabwysiadwr, rhiant maeth neu warcheidwad arbennig.
- (h) Y rhesymau dros wneud cais am orchymyn gwarcheidiaeth arbennig ac i ba raddau y mae'n deall natur ac effaith gwarcheidiaeth arbennig ac a yw'r darpar warcheidwad arbennig wedi trafod gwarcheidiaeth arbennig â'r plentyn.
- (i) Asesiad o gynneddf o ran y darpar warcheidwad arbennig i fod yn rhiant, gan gynnwys
 - (i) ei ddealltwriaeth o anghenion presennol y plentyn a'i anghenion tebygol yn y dyfodol a'i allu i ddiwallu'r anghenion hynny, yn benodol, unrhyw anghenion a all fod gan y plentyn sy'n codi o niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef
 - (ii) ei ddealltwriaeth o unrhyw risg bresennol o niwed i'r plentyn neu unrhyw risg o niwed i'r plentyn yn y dyfodol a berir gan rieni'r plentyn, ei berthnasau neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol, yn benodol o ran cyswllt rhwng unrhyw berson o'r fath a'r plentyn, a'i allu i amddiffyn y plentyn rhag unrhyw risg o'r fath,
 - (iii) ei allu, ei addasrwydd a'i ymrwymiad i fagu'r plentyn hyd nes iddo gyrraedd deunaw oed, ac
 - (iv) ei ddealltwriaeth o rôl gwarcheidwad arbennig a'i heffaith debygol ar ei fywyd.
- (ia) Manylion unrhyw aelodau eraill o aelwyd y darpar warcheidwad arbennig a manylion unrhyw blant y darpar warcheidwad arbennig hyd yn oed os nad ydynt yn preswyllo ar yr aelwyd.
- (ib) Manylion rhieni ac unrhyw frawd neu chwaer y darpar warcheidwad arbennig, gyda'u hoedrannau.
- (ic) Manylion personoliaeth a diddordebau'r darpar warcheidwad arbennig.
- (ich) Manylion unrhyw weithdrefnau llys teuluol blaenorol y mae'r darpar warcheidwad

arbennig wedi bod yn rhan ohonynt (na chyfeiriwyd atynt eto yn unman arall yn yr adroddiad).

- (j) Manylion tri chanolwr personol y darpar warcheidwad arbennig, nad yw mwy nag un ohonynt yn perthyn i'r darpar warcheidwad arbennig, ac adroddiad o bob un o'r cyfweiliadau â'r canolwyr.
 - (ja) Barn aelodau eraill o aelwyd y darpar warcheidwad arbennig a'r teulu ehangach (pan fo'n berthnasol) o ran y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig arfaethedig.
 - (jb) Asesiad o'r rhyngweithio rhwng pob un o aelodau aelwyd y darpar warcheidwad arbennig.
 - (jc) Asesiad o berthynas y plentyn â theulu'r darpar warcheidwad arbennig ar hyn o bryd a'r berthynas debygol rhyngddynt yn y dyfodol.
 - (jch) Unrhyw obeithion a disgwyliadau sydd gan y darpar warcheidwad arbennig ynghylch dyfodol y plentyn.
 - (jd) Dymuniadau a theimladau'r darpar warcheidwad arbennig o ran cyswllt ar hyn o bryd ac yn y dyfodol rhwng y plentyn a pherthnasau'r plentyn neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.
- (l) Manylion o'r trefniadau byw arfaethedig y plentyn, os bwriedir iddynt newid ar ôl orchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud.
- (ll) O ran y darpar warcheidwad arbennig ac unrhyw aelod arall o aelwyd y darpar warcheidwad arbennig sy'n 18 oed neu drosodd, tystysgrif cofnod troseddol manwl a ddyroddir o dan adran 113B o Ddeddf yr Heddlu 1997 sy'n cynnwys gwybodaeth addasrwydd sy'n ymwneud â phlant (o fewn ystyr adran 113BA(2) o'r Ddeddf honno).

4. Gwybodaeth am yr awdurdod lleol sy'n llunio'r adroddiad

- (a) Enw a chyfeiriad.
- (b) Manylion os cafwyd unrhyw ran o'r wybodaeth am y plentyn neu deulu'r plentyn gan yr awdurdod lleol ar y dechrau heblaw at ddibenion paratoi'r adroddiad ac, os felly, at ba ddiben y'i cafwyd, a'r dyddiad y'i cafwyd.
- (c) Manylion y camau a gymerwyd i ddilysu pwy yw'r darpar warcheidwad arbennig.
- (ch) Manylion unrhyw ymwneud gan yr awdurdod lleol yn y gorffennol â'r darpar warcheidwad arbennig, gan gynnwys unrhyw baratoi yn y gorffennol ar gyfer y person hwnnw i fod yn rhiant maeth neu'n rhiant mabwysiadol.
- (d) Manylion unrhyw asesiad a wnaeth yr awdurdod lleol o ran y gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ar gyfer y darpar warcheidwad arbennig, y plentyn neu riant y plentyn, a'r cyfnod y mae'r gwasanaethau hynny i gael eu darparu ar ei gyfer.
 - (da) Pan fydd yr awdurdod lleol wedi penderfynu peidio â darparu gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig, y rhesymau pam.
- (dd) Pan fydd adran 14A(7)(a) o Ddeddf Plant 1989 yn gymwys a bod y darpar warcheidwad arbennig yn byw yn ardal awdurdod lleol arall, manylion ymholiadau'r awdurdod lleol gyda'r awdurdod lleol arall hwnnw am y darpar warcheidwad arbennig.
- (e) Manylion am farn yr awdurdod lleol o ran a fyddai'r darpar warcheidwad arbennig yn

warcheidwad arbennig addas ai peidio i'r plentyn.

5. Casgliadau'r adroddiad

Rhaid i gasgliadau'r adroddiad i'r llys gynnwys yr ystyriaethau canlynol.

- (a) Crynodeb wedi ei baratoi gan y proffesiynolyn meddygol a roddodd yr wybodaeth y cyfeirir ati ym mharagraff 2(ch) a 4(f) uchod ar iechyd y plentyn a'r darpar warcheidwad arbennig;
- (b) Manylion am farn y person sy'n gwneud yr adroddiad ar:
 - (i) oblygiadau gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig i'r plentyn
 - (ii) sut y gellir diwallu unrhyw anghenion iechyd arbennig sydd gan y plentyn
 - (iii) a fyddai gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig er lles gorau'r plentyn yn y tymor hir
 - (iv) sut y gellir diwallu anghenion emosiynol, anghenion ymddygiad ac anghenion addysgol y plentyn
 - (v) effaith gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig ar rieni'r plentyn, darpar warcheidwad arbennig y plentyn a'i deulu ac unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol
 - (vi) os yw'n briodol, rhinweddau gwneud gorchymyn lleoliad neu orchymyn mabwysiadu o dan Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002(1) neu orchymyn preswyllo o dan adran 8 o'r Ddeddf o ran y plentyn;
- (c) Manylion casgliadau ac argymhellion y person sy'n gwneud yr adroddiad ar y mater a ddylid gwneud gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig o ran y plentyn.
- (ch) Argymhelliad o ran y trefniadau y dylid eu rhoi ar waith ar gyfer cyswllt rhwng y plentyn a pherthnasau'r plentyn neu unrhyw berson arall y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei fod yn berthnasol.

Atodiad 2 – Cynllun Gwasanaethau Cymorth Gwarchodoleol Arbennig

CYNLLUN GWASANAETHAU CYMORTH GWARCHODAETH ARBENNIG CYMRU GYFAN

**Awdurdod
Lleol**

Amcanion y cynllun gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig hwn yw cyflawni chwe chanlyniad [canllaw Llywodraeth Cymru ar gyfer cynnig cymorth gwarcheidiaeth arbennig yng Nghymru](#), a dyma'r canlyniad cyffredinol ohonynt:

'Cyflawni a chynnal bywyd teuluol parhaol amgen i fod yn oedolion, lle gall plant fod yn sefydlog, teimlo'n ddiogel a ffynnu'.

Mae'r chwe chanlyniad hyn a'r cynigion sy'n eu sail yn darparu'r meini prawf a ddefnyddir i werthuso llwyddiant y cynllun gwasanaethau cymorth mewn adolygiadau dilynol.

Bydd y cynllun gwasanaethau cymorth cychwynnol yn cael ei adolygu gan ddefnyddio'r templed canlynol:

Adolygiad Gwarcheidiaeth Arbennig Cymru Gyfan o Gynllun Gwasanaethau Cymorth

Sut i ddefnyddio'r templed hwn

Bydd y templed hwn yn cael ei ddefnyddio ar gyfer y cynllun gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig cyntaf lle mae asesiad llawn wedi'i gwblhau cyn i orchymyn gwarcheidiaeth arbennig gael ei wneud gan y llys.

Bydd y cynllun gwasanaethau cymorth hwn yn cael ei gwblhau gan ddefnyddio'r holl wybodaeth sy'n hysbys i'r awdurdod lleol am anghenion presennol a phosibl y plentyn yn y dyfodol, y gwarcheidwad(wyr) arbennig arfaethedig ac aelodau eraill o'r aelwyd, gan gynnwys plant, lle bo'n berthnasol.

Lle mae gwybodaeth o'r fath wedi'i nodi mewn adroddiad asesu, gall y cynllun gwasanaethau cymorth gyfeirio at yr adroddiad hwnnw yn hytrach na dyblygu'r cynnwys.

Bydd unrhyw gamau gweithredu, gwasanaethau neu adnoddau penodol i'w darparu wedi'u manylu yn y tabl sydd wedi'i gynnwys yn y templed hwn. Dylid darparu'r templed llawn i'r gwarcheidwad(wyr) arbennig.

Bydd yr unigolyn(ion) sy'n gyfrifol am gydlynw a monitro darpariaeth y gwasanaethau yn y cynllun wedi'u nodi ar y dudalen llofnodwr.

Bydd y cynllun gwasanaethau cymorth yn cynnwys (fel y nodir yn y Cod Ymarfer gwarcheidiaeth arbennig a'r canllaw Cymru ar gyfer cynnig gwasanaethau gwarcheidiaeth arbennig):

- Y gwasanaethau gwarcheidiaeth arbennig cyffredinol sy'n ofynnol ar gyfer y plentyn, y gwarcheidwad arbennig a'r teulu ehangach;
- Unrhyw wasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig wedi'u targedu neu arbenigol sydd eu hangen;
- Ystyriaeth a oes angen cynllun gofal a chymorth Rhif 4 ar rai elfennau o gynllun gofal a chymorth Rhif 6 presennol y plentyn. Os felly, y cymorth a nodwyd yn y cynllun hwnnw.

Er mwyn bod yn gryno, mae'r cynllun gwasanaethau cymorth yn cyfeirio at y gwarcheidwad arbennig yn yr unigol ond, lle bo'n berthnasol, mae'n berthnasol i'r ddau warcheidwad arbennig.

GWASANAETHAU CYMORTH GWARCHODAETH ARBENNIG AR GYFER: (enw'r plentyn)

Dyddiad geni	
Awdurdod lleol cyfrifol	
Enw'r gwarcheidwad(wyr) arbennig arfaethedig	
Awdurdod lleol lle mae gwarcheidwaid arbennig yn byw os yw'n wahanol	
Enw'r rhiant/rhieni	
Enw gweithiwr cymdeithasol y plentyn	
Enw'r gweithiwr cymorth gwarcheidiaeth arbennig (os yw wedi'i ddyrannu)	
Tîm wedi'i ddyrannu os nad oes gweithiwr cymdeithasol cymorth wedi'i ddyrannu	
Manylion cyswllt ar gyfer gwarcheidwad arbennig i gysylltu ag ef am gyngor / cefnogaeth gan y rhai sydd ag arbenigedd mewn trefniadau gwarcheidiaeth arbennig	
Dyddiad y bydd y cynllun hwn yn cael ei adolygu	

Manylion teulu gwarcheidiaeth arbennig <i>Dylid cofnodi dyddiad yr awdurdodiad i gadw manylion y teulu gwarcheidiaeth arbennig (yn unol â GDPR)</i>	
Cyfeiriad	
E-bost	
Rhifau ffôn cyswllt	
A oes gan y teulu gwarcheidiaeth arbennig wybodaeth gyswllt gyfredol ar gyfer cymorth gwarcheidiaeth arbennig?	

1. Y plentyn yn y dyfodol a sut y bwriedir diwallu'r rhain

Dylid ystyried yr anghenion hyn yng nghyd-destun y CCUHP ac , yn benodol, yr hawl i: iechyd a datblygiad da (Erthyglau 24 a 6), bywyd teuluol (Erthygl 10), adferiad rhag trawma (Erthygl 39), ac i gael eu hamddiffyn rhag niwed (Erthygl 19).

1.1 Anghenion iechyd a datblygiad (Erthyglau 24 a 6). Dylai hyn gynnwys unrhyw fanylion am anghenion iechyd generig a/neu benodol sy'n ymwneud â datblygiad corfforol y plentyn, ac unrhyw anghenion sy'n deillio o hyn	
1.2 Anghenion addysgol (gan gynnwys ystyried y gefnogaeth i'w darparu i'r ysgol i ddeall statws cyfreithiol y plentyn ac anghenion datblygiadol posibl)	
1.3 Anghenion lles emosiynol a datblygiad, gan gynnwys cymorth i wella o unrhyw drawma, a allai fod wedi codi o drawma datblygiadol cyn ac ar ôl genedigaeth, effaith bosibl camddefnyddio cyffuriau a/neu alcohol gan y fam a thrais/cam-drin domestig (Erthygl 39).	
1.4 Pa gryfderau penodol sydd gan y plentyn y gellir eu meithrin a'u cefnogi o fewn y GGO?	
1.5 Anghenion hunaniaeth / gwaith taith bywyd (yn deillio o'r ffaith nad yw'r plentyn yn byw gyda rhieni / brodyr a chwiorydd) (Erthygl 10) Pa waith sydd eisoes wedi'i wneud gyda'r plentyn a'r gwarcheidwad arbennig, a chynllunio ar gyfer gwaith pellach yn ôl yr angen.	
1.6 A oes elfennau o gynllun gofal a chymorth Rhan 6 y plentyn y mae angen eu trosglwyddo i gynllun gofal a chymorth Rhan 4?	
1.7 A oes unrhyw anghenion penodol yn deillio o gefndir diwylliannol / ieithyddol y plentyn a nodwyd yn yr achos ac sy'n gofyn am wasanaethau?	
1.8 A oes trefniadau wedi'u gwneud, lle bo'n briodol, ar gyfer darparu gwasanaethau eiriolaeth i'r plentyn o dan Ran 10 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Deddfwriaeth) 2014?	
1.9 Beth yw barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn ar y cynnig i wneud y Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig? Sut mae'r barn, y dymuniadau a'r teimladau hynny wedi cael eu hystyried wrth lunio'r cynllun hwn?	

1.10 A oes unrhyw faterion eraill sy'n berthnasol i'r plentyn hwn?	
---	--

2. Y gwarcheidwad arbennig yn y dyfodol a sut y bwriedir diwallu'r rhain.

2.1 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi cael y cerdyn a ariennir gan Lywodraeth Cymru gyda'r cod QR, sy'n darparu gwasanaethau, fel iechyd ac addysg, gyda gwybodaeth am rolau a chyfrifoldebau gwarcheidwad arbennig?	
---	--

Dylai rhestr o'r gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig cyffredinol sydd ar gael yn eich awdurdod lleol (e.e. cylchlythyrau, grwpiau cymorth gan gymheiriaid, digwyddiadau hyfforddi) fod ar gael i'r gwarcheidwad arbennig a dylid darparu tystiolaeth bod manteision cael mynediad at y gwasanaethau cymorth hyn wedi'u trafod gyda nhw.

CYMORTH AR GAEL	A YW HYN WEDI'I DRAFOD?

3. Bydd anghenion presennol a disgwyledig y darpar warcheidwad arbennig wedi'u nodi yn yr asesiadau a gynhaliwyd yn ystod yr achos llys, yn ogystal ag mewn trafodaethau gyda'r darpar warcheidwad(wyr) arbennig eu hunain.

3.1 A oes angen asesiad Rhan 3 o angen ar y gwarcheidwad arbennig yn ei hawl ei hun? Oes ganddyn nhw gynllun gofal a chymorth Rhan 4 sy'n bodoli eisoes? Os oes, a oes angen adolygu hwnnw?	
3.2 A oes angen unrhyw gefnogaeth, yn ogystal â'r gwasanaethau cyffredinol a amlinellwyd uchod, i helpu'r gwarcheidwad arbennig i ddeall a diwallu anghenion presennol y plentyn a'i anghenion posibl yn y dyfodol? Gallai hyn gynnwys hyfforddiant/ gweithdai/ cefnogaeth gan gymheiriaid/ trafodaeth 1:1 gydag ymarferydd.	
3.3 A oes unrhyw anghenion yn deillio o ddealltwriaeth y darpar warcheidwad arbennig	

o effeithiau posibl trawma datblygiadol ar y plentyn? A ydynt wedi cael y cyfle a'r gefnogaeth i ddatblygu dealltwriaeth dda o effaith profiadau cynnar y plentyn a'i ddatblygiad posibl? Ydyn nhw'n deall sut y gallai gofalu am blentyn sydd wedi profi trawma datblygiadol effeithio arnyn nhw a'u lles eu hunain?	
3.4 A oes angen cefnogaeth ar y gwarcheidwad arbennig i negodi'r newid mewn rolau o fewn y teulu, a ddaeth yn sgil gwneud y Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig?	
3.5 A oes angen cymorth ar y gwarcheidwad arbennig i helpu'r teulu estynedig a'r rhwydwaith cymorth i ddeall yr amgylchiadau a arweiniodd at wneud y Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig?	
3.6 A oes angen cymorth penodol ar y gwarcheidwad arbennig i siarad â'r plentyn am ei hanes a chefnidir gwneud y gorchymyn? Pa gymorth fydd ar gael a sut gallant gael mynediad iddo? Gallai hyn gynnwys hyfforddiant/gweithdai; trafodaeth 1:1 gyda'r ymarferydd.	
3.7 Pwy fydd y person enwol y gall y gwarcheidwad arbennig gysylltu ag ef a chyfarfod ag ef o fewn blwyddyn gyntaf y gorchymyn?	
3.8 Beth yw'r cynllun ar gyfer trafodaeth wyneb yn wyneb at ddibenion cefnogaeth yn y flwyddyn gyntaf? Nodwch y person/manylion cyswllt.	

4. Anghenion presennol a photensial yn y dyfodol aelodau eraill o'r teulu ac anghenion aelodau eraill o'r aelwyd, yn enwedig plant dibynnol

4.1 Os oes plant yng nghartref y gwarcheidwad arbennig, a oes angen cymorth arnynt i ddeall cefndir y plentyn a'r teulu sy'n arwain at wneud Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig neu i addasu i'r plentyn ddod yn aelod o'r aelwyd? A oes unrhyw anghenion yn deillio o hyn, a sut y bydd y rhain yn cael eu diwallu?	
4.2 Os oes unrhyw aelodau eraill o'r teulu yn byw yn yr aelwyd, a oes angen unrhyw gymorth penodol arnynt mewn perthynas â'r plentyn sy'n byw yn yr aelwyd?	
4.3 Ar gyfer aelodau'r teulu nad ydynt yn rhan o'r aelwyd ond sydd â rôl gefnogol mewn	

perthynas â'r gwarcheidwad arbennig, a oes angen unrhyw gefnogaeth benodol arnynt mewn perthynas â'r plentyn sy'n byw yn yr aelwyd?	
---	--

5. Anghenion y rhieni

A oes gan y rhieni unrhyw anghenion penodol y dylid eu diwallu er mwyn cefnogi'r gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig?

5.1 Unrhyw anghenion sy'n deillio o gadw mewn cysylltiad / amser teuluol / trefniadau cyswllt. Manylwch ar unrhyw anghenion goruchwyllo / cymorth sy'n ymwneud â hyn	
5.2 Unrhyw anghenion sy'n ymwneud â chynnal / datblygu'r berthynas deuluol â'r gwarcheidwad(wyr) arbennig	
5.3 Unrhyw anghenion sy'n ymwneud â'r wybodaeth y cytunwyd arni i'w darparu o fewn y teulu ynghylch pam roedd y Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig yn angenrheidiol	

6. Anghenion penodol sy'n deillio o drefniadau cadw mewn cysylltiad / amser teuluol / trefniadau cyswllt (uniongyrchol/anuniongyrchol/o bell) arfaethedig gyda theulu, gan gynnwys brodyr a chwiorydd, rhieni ac unrhyw berson arwyddocaol arall, a sut y bwriedir diwallu'r anghenion hynny. Manylwch isod ar yr hyn a gynigiwyd a/neu gynlluniau ar gyfer cefnogaeth bellach sydd ei hangen. Os yw'r Awdurdod Lleol yn bwriadu parhau i fod yn rhan o'r trefniadau cadw mewn cysylltiad, rhwch fanylion.

6.1 Cyfarfodydd teulu / cynadleddau grŵp teulu i gynorthwyo gyda gwneud trefniadau y cytunwyd arnynt	
6.2 Cymorth wrth drefnu a diwygio trefniadau	
6.3 Darparu monitro	
6.4 Darparu lleoliad	
6.5 Cymorth gyda throsglwyddiadau	
6.6 Cymorth gyda defnyddio cyfryngau cymdeithasol - cyswllt annibynnol y plentyn â rhieni a theulu eraill	
6.7 A yw'r llyfr stori bywyd drafft wedi'i gwblhau a'i rannu gyda'r gwarcheidwad(wyr) arbennig? A yw'r dyddiad wedi'i bennu ar gyfer argaeledd y llythyr bywyd diweddarach?	

7. Amser o safon a dreulir ar wahân (gofal seibiant / seibiant byr). Rhaid trefnu hyn er mwyn iddo ddiwallu anghenion y gwarcheidwad arbennig a'r plentyn.

7.1 A drafodwyd y cyfle i gael seibiannau naturiol a rheolaidd i'r gwarcheidwad arbennig a'r plentyn? A oes aelodau o'r teulu neu ffrindiau a all ddatblygu perthynas â'r plentyn er mwyn darparu amser o safon i'r gwarcheidwad arbennig a'r plentyn? A fydd y 'gofalwyr etifeddol' (os cânt eu nodi – gweler isod) yn gallu datblygu perthynas â'r plentyn lle gall gofal seibiant neu seibiant byr esblygu'n naturiol o fewn y teulu?	
7.2 Os nad oes posibilrwydd o ddarparu gofal seibiant byr o fewn y teulu a bydd angen seibiant naturiol ar y gwarcheidwad arbennig a'r plentyn oddi wrth ei gilydd, beth yw'r cynllun ar gyfer diwallu anghenion y gwarcheidwad arbennig a'r plentyn?	

8. Beth yw'r cynlluniau wrth gefn ar gyfer y plentyn rhag ofn y bydd y gwarcheidwad arbennig yn sâl, yn analluog neu'n methu gofalu am y plentyn mewn ffordd arall?

8.1 A oes 'gofalwyr etifeddol' wedi'u nodi? Fel arfer, aelodau o'r teulu fydd y rhain a fydd wedi'u nodi, mewn rhai amgylchiadau, i ddarparu gofal hirdymor, parhaus i'r plentyn rhag ofn na fydd y gwarcheidwad arbennig yn gallu gwneud hynny.	
8.2 Pa wybodaeth sydd gan yr awdurdod lleol/ pa lefel o wiriadau sydd wedi'u cynnal mewn perthynas â'r unigolion a nodwyd?	
8.3 Ai bwriad y gwarcheidwad arbennig yw penodi'r gofalwyr etifeddiaeth a nodwyd fel gwarcheidwaid testamentaidd? A yw'r person a benodwyd yn deall y cyfrifoldeb hwn yn llawn?	
8.4 Beth yw barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn (os yw'n briodol eu cael) ar y cynllun wrth gefn?	

9. Pan fo'r gwarcheidwad arbennig yn byw y tu allan i ardal yr awdurdod lleol sy'n ei leoli, y dylid cwblhau nodi adnoddau lleol yn gynnar

9.1 A yw'r awdurdod lleol preswyl wedi cael gwybod am y lleoliad?	
9.2 A yw'r awdurdod preswyl wedi cydnabod derbyn yr hysbysiad?	
9.3 A yw'r gwarcheidwad arbennig yn gwybod sut i gael mynediad at wasanaethau plant cyffredinol yn ei ardal breswyl?	

9.4 A fydd unrhyw wasanaethau cymorth arbennig i warcheidwaid yn cael eu darparu gan yr awdurdod lleol preswyl, ar ran yr awdurdod lleoli/cyfrifol, o fewn y tair blynedd cyfamserol?	
9.5 Os oes cynllun gofal a chymorth Rhan 4 i fod ar gyfer y plentyn, a yw'r awdurdod lleol preswyl yn ymwybodol o'r cynnwys?	
9.6 A yw holl elfennau'r Cytundeb Gwasanaethau Cymorth Trosglwyddo Gwarcheidiaeth Arbennig wedi'u dilyn ar y cam hwn? Cytundeb-Trosglwyddo-Gwasanaethau-Cymorth-Gwasanaeth-Gwarchodaeth-Gwasanaethau-Cymorth.pdf	

10. Yn edrych tuag at fod yn oedolyn

10.1 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi cael gwybod am y gefnogaeth sydd ar gael i'r oedolyn ifanc sydd wedi bod mewn trefniant gwarcheidiaeth arbennig cyn iddo fod yn 18 oed, o dan Gategori 5 yng Nghod Ymarfer Rhan 6? Os na, sut fydd y wybodaeth hon yn cael ei darparu a'i diweddarau?	
10.2 A fydd y broses adolygu yn ystyried yr angen i gynllunio ar gyfer oedolaeth? Manylwch ar y trefniadau a fydd yn cael eu hystyried a'r cynlluniau disgwylid i fodloni'r rhain.	

11. Cyllid gwarcheidiaeth arbennig

11.1 A oes cyllid wedi'i ddarparu i alluogi'r gwarcheidwad arbennig i gael cyngor cyfreithiol (os nad yw'n rhan o'r achos gofal)?	
11.2 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi cael canllawiau ysgrifenedig clir ar sut mae'r awdurdod lleol yn cyfrifo ei lwfans gwarcheidiaeth arbennig, gan gynnwys prawf modd (os yw'n bolisi'r ALI)?	
11.3 A oedd y gwarcheidwad arbennig yn ofalwr maeth cymeradwy cyn i'r Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig gael ei wneud?	
11.4 A yw'r gwarcheidwad arbennig yn glir ynglŷn â'r cynnig presennol o gymorth ariannol a sut y bydd hwnnw'n cael ei adolygu? Rhwch fanylion y cynnig.	
11.5 Beth yw'r cynlluniau ar gyfer adolygu'r cyllid?	

11.6 A fydd unrhyw daliad swm cyfan yn cael ei wneud? Os felly, beth yw'r taliad i'w gwmpasu?	
11.7 A yw'r gwarcheidwaid arbennig wedi cael cynnig cymorth gyda chostau cyfreithiol rhag ofn y bydd rhieni'n gwneud cais am fwy o gyswllt a/neu ryddhau'r Gorchymyn Gwarchodaeth Arbennig? Gall y cynnig hwn fod yn ddibynnol ar dderbyn y cynnig cyfryngu yn gyntaf, yn dibynnu ar yr amgylchiadau.	

12. Cwblhau'r cynllun a'r rhestr wirio derfynol

12.1 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi bod yn rhan o lunio'r cynllun hwn?	
12.2 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi cael cyfle i geisio cyngor cyfreithiol ar y cynllun cymorth?	
12.3 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi gweld a chytuno â'r cynllun terfynol?	
12.4 A yw'r plentyn wedi gweld y cynllun cymorth ac wedi cael ei egluro iddo?	
12.5 Beth yw barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn ar y cynllun? A ydynt wedi cael eu hymgyngori ar agweddau perthnasol ar y cynllun? A ydynt yn deall (mewn ffordd sy'n briodol i'w hoedran) beth mae'r cynllun yn ei gynnwys?	
12.6 A yw gwarcheidwad y plant wedi cael gwahoddiad i wneud sylwadau ar y cynllun?	
12.7 A yw'r cynllun yn darparu cefnogaeth dros y cyfnod trosglwyddo o ofal maeth i orchymyn gofal rhywiol (lle bo'n berthnasol)?	
12.8 A yw'r cynllun yn cynnwys cadw mewn cysylltiad / amser teuluol / trefniadau cyswllt am y flwyddyn gyntaf (oni bai bod angen adolygiad yn gynharach)?	
12.9 A yw'r cynllun yn cwmpasu anghenion presennol a rhai posibl yn y dyfodol?	
12.10 A yw'r gwarcheidwad arbennig yn gwybod gyda phwy i gysylltu ag ef neu hi os oes angen cymorth gwarcheidiaeth arbennig?	
12.11 Pryd fydd yr adolygiad cyntaf (neu'r sgwrs 'cadw mewn cysylltiad') yn digwydd?	

12.12 A yw'r teulu gwarcheidiaeth arbennig yn byw y tu allan i'r awdurdod lleoli?	
12.13 Os oes, a yw'r holl gyfathrebu angenrheidiol wedi'i wneud â'r awdurdod preswyl?	

CYNLLUN GWASANAETHAU CYMORTH GWARCHODAETH ARBENNIG (AR ÔL ADOLYGIAD)				
Anghenion y plentyn	Canlyniadau	Camau gweithredu/gwasanaethau i'w darparu	Adnoddau (person/asiantaeth sy'n gyfrifol)	Amserlen
Anghenion y gwarcheidwad arbennig ac aelodau eraill o'r teulu	<i>I gysylltu â'r 6 chanlyniad yn y canllaw i'r cynnig o gefnogaeth SG</i>	<i>(h.y. Sut fydd yr anghenion hynny'n cael eu diwallu)</i>	<i>Dylai hyn gynnwys a yw cyllid wedi'i gytuno (os oes angen).</i>	<i>(Dyddiad cychwyn, amllder, hyd ac adolygiad)</i>

Dyddiadau:	Dyddiad cwblhau cynllun gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig	__ / __ / __
	Dyddiad cytunedig ar gyfer yr adolygiad nesaf	__ / __ / __
Cytundeb a Llofnodau:	Plentyn/Person Ifanc:	
	Gwarchodwr(wyr) arbennig:	
	Gweithiwr Cymdeithasol y Plentyn:	
	Ymarferydd sy'n gyfrifol am gwblhau/monitro'r cynllun:	
	Rheolwr Tîm:	
	Uwch Reolwr yr ALI / Pennaeth Gwasanaeth (yn ôl y galw):	

Atodiad 3 – Adolygiad o Gynllun Gwasanaethau Cymorth Gwarchodaeth Arbennig

ADOLYGIAD GWARCHODAETH ARBENNIG CYMRU GYFAN O GYNLLUN GWASANAETHAU CYMORTH

**Awdurdod
Lleol**

Amcanion yr adolygiad hwn o gynllun gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig yw cyflawni chwe chanlyniad [canllaw Llywodraeth Cymru ar gyfer cynnig cymorth gwarcheidiaeth arbennig yng Nghymru](#), a dyma'r canlyniad cyffredinol:

'Cyflawni a chynnal bywyd teuluol parhaol amgen i fod yn oedolion, lle gall plant fod yn sefydlog, teimlo'n ddiogel a ffynnu'.

Mae'r chwe chanlyniad hyn a'r cynigion sy'n eu sail yn darparu'r meini prawf a ddefnyddir i werthuso llwyddiant y cynllun mewn adolygiadau dilynol.

Sut i ddefnyddio'r templed hwn

Bydd y templed hwn yn cael ei ddefnyddio ar gyfer pob adolygiad o gynlluniau gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig ar y cyd â chynllun gwasanaethau cymorth gwreiddiol y Gwarchodaeth Arbennig.

Bydd adolygiad naill ai:

- cadarnhau bod y cynllun presennol yn parhau i fod yn addas at y diben, a bod dyddiad adolygu pellach wedi'i gytuno a'i nodi ar y cynllun hwn;
- defnyddio'r templed hwn i ddiwygio'r cynllun presennol drwy nodi unrhyw anghenion cymorth newydd a sut y bydd y rhain yn cael eu diwallu, a/neu a oes angen rhywfaint o'r cymorth a nodwyd yn flaenorol mwyach. Gellid gwneud hyn heb yr angen am asesiad llawn, a chytunir ar ddyddiad adolygu pellach a'i nodi ar y cynllun; neu
- penderfynu bod angen asesiad llawn, ac os felly defnyddir y templed hwn i ddiwygio'r cynllun gwreiddiol neu'r cynllun wedi'i ddiweddarau yn dilyn yr asesiad hwnnw. Bydd math a chwmpas yr asesiad yn dibynnu ar amgylchiadau unigol y plentyn a'r gwarcheidwad arbennig

Ym mhob adolygiad, dylid ystyried y cynllun gwasanaethau cymorth cychwynnol bob amser gan ei fod yn nodi, ar adeg gwneud y gorchymyn, anghenion presennol a rhai posibl yn y dyfodol. Dylid cwblhau dogfen adolygu newydd ac ar wahân ym mhob adolygiad.

Er mwyn bod yn gryno, mae'r cynllun gwasanaethau cymorth yn cyfeirio at y gwarcheidwad arbennig yn yr unigol ond, lle bo'n berthnasol, mae'n berthnasol i'r ddau warcheidwad arbennig.

ADOLYGIAD O GYNLLUN GWASANAETHAU CYMORTH GWARCHODAETH ARBENNIG AR GYFER:

(enw'r plentyn)

Dyddiad geni	
Enw'r gwarcheidwad(wyr) arbennig	
Dyddiad y gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig	
Enw'r rhiant/rhieni geni	
Dyddiad cwblhau neu adolygu cynllun gwasanaethau cymorth gwarcheidiaeth arbennig diwethaf	
Enw gweithiwr cymdeithasol y plentyn (os yw wedi'i ddyrannu)	
Enw'r gweithiwr cymorth gwarcheidiaeth arbennig (os yw wedi'i ddyrannu)	
Tîm wedi'i ddyrannu os nad oes gweithiwr cymdeithasol wedi'i ddyrannu	
Rhif ffôn y gall gwarcheidwad arbennig gysylltu ag ef i gael cyngor / cefnogaeth gan y rhai sydd â phrofiad o drefniadau gwarcheidiaeth arbennig	

Manylion teulu gwarcheidiaeth arbennig <i>Dylid cofnodi dyddiad yr awdurdodiad i gadw manylion y teulu gwarcheidiaeth arbennig (yn unol â GDPR)</i>	
Cyfeiriad	
E-bost	
Rhifau ffôn cyswllt	
A oes gan y teulu gwarcheidiaeth arbennig rif cyswllt cyfredol ar gyfer cymorth gwarcheidiaeth arbennig?	

1. Cwblhau'r cynllun gwasanaethau cymorth a'r rhestr wirio derfynol

1.1 A oes adolygiad ystyrion ac ystyrion wedi'i gynnal o'r gefnogaeth a ddarparwyd ers gwneud y cynllun / yr adolygiad diwethaf? Rhowch fanylion dyddiad yr adolygiad(au) a'r ymarferydd dan sylw.	
---	--

1.2 A yw'r gwarcheidwad arbennig wedi bod yn rhan o lunio'r cynllun hwn yn dilyn adolygiad? Os oes angen, manylwch ar unrhyw farn/safbwyntiau gwahanol.	
1.3 A ystyriwyd lles y gwarcheidwad arbennig ei hun fel rhan o'r adolygiad? Rhwch fanylion.	
1.4 Os yw'n briodol, a yw'r plentyn wedi gweld y cynllun cymorth adolygedig ac a yw wedi cael ei egluro iddo? Rhwch fanylion.	
1.5 Beth yw barn, dymuniadau a theimladau'r plentyn ar y cynllun adolygedig? A ydynt wedi cael eu hymgyngori ar agweddau perthnasol ar y cynllun? A ydynt yn deall (mewn ffordd sy'n briodol i'w hoedran) beth mae'r cynllun yn ei gynnwys? Manylwch ar unrhyw anghenion cymorth mewn perthynas â hyn a sut y bydd y rhain yn cael eu diwallu.	
1.6 A yw'r adolygiad yn adlewyrchu anghenion presennol a phosib y plentyn yn y dyfodol fel y'u nodwyd yn y cynllun gwreiddiol? Rhwch fanylion am unrhyw anghenion ychwanegol y dylid eu hystyried.	
1.7 A yw'r cynllun yn cynnwys cadw mewn cysylltiad / amser teuluol / trefniadau cyswllt tan yr adolygiad nesaf?	
1.8 A yw'r gwarcheidwad arbennig yn hyderus o'r llwybr pwrpasol ar gyfer cael mynediad at gymorth pe bai ei angen arnynt?	
1.9 Pryd fydd y sgwrs adolygu (neu 'gadw mewn cysylltiad') nesaf gyda'r gwarcheidwad arbennig (yn unol â'r Cod Ymarfer) yn digwydd?	
1.10 Pryd mae'r adolygiad nesaf o gymorth ariannol? Dylai hyn fod ar wahân i'r sgwrs "cadw mewn cysylltiad".	
1.11 A yw'r teulu gwarcheidiaeth arbennig yn byw y tu allan i'r awdurdod lleoli?	
1.12 Os oes, a gynhaliwyd adolygiad o'r cynllun 6 mis cyn diwedd y 3 blynedd o wneud y gorchymyn?	
1.13 A yw'r awdurdod preswyl wedi cael gwybod am yr asesiad a'r cynllun diweddaraf?	
1.14 A yw'r awdurdod preswyl wedi cysylltu â'r teulu i drafod a gwneud trefniadau ar gyfer cymorth?	
1.15 A yw holl elfennau'r Cytundeb Gwasanaethau Cymorth Trosglwyddo Gwarcheidiaeth Arbennig wedi'u dilyn ar y cam hwn?	

<u>Cytundeb Trosglwyddo Gwasanaethau Cymorth Gwasanaeth Gwarchodaeth Gwasanaethau Cymorth pdf</u>	
---	--

ADOLYGIAD O GYNLLUN GWASANAETHAU CYMORTH GWARCHEIDWAETH ARBENNIG

Dyddiad yr Adolygiad	_ _ / _ _ / _ _
Rheswm dros yr Adolygiad (marciwch fel sy'n briodol)	
1. Fel y cytunwyd ar y gorchymyn post (yn enwedig lle mae gwasanaethau penodol neu arbenigol wedi'u darparu a bod angen adolygu'r gwasanaethau hynny)	
2. O leiaf yn flynyddol (byddwch yn glir a yw hwn yn adolygiad llawn neu'n gyfathrebiad 'cadw mewn cysylltiad' blynyddol, ar wahân i adolygiad ariannol)	
3. Chwe mis cyn i awdurdod preswyl newydd gymryd cyfrifoldeb am wasanaethau cymorth (tair blynedd ar ôl y gorchymyn)	
4. Adolygiad wrth baratoi ar gyfer y pen-blwydd yn 18 ^{oed}	
5. Os bydd newid mewn amgylchiadau/cais gan deulu gwarcheidiaeth arbennig, nodwch y rheswm	

Gan gyfeirio at y Cynllun Gwasanaethau Cymorth gwreiddiol, manylwch ar y cynnydd hyd yma. Bydd hyn yn cyfeirio at y plentyn, y gwarcheidwad arbennig ac aelodau eraill o'r teulu.	Angen parhaus/heb ei ddiwallu a nodwyd o ganlyniad i'r adolygiad?

Unrhyw gamau sydd eu hangen yn dilyn yr adolygiad . Marciwch fel sy'n briodol.	
1. Dim angen gwelliant a bydd SGSSP yn parhau heb welliant	
2. I'w ddiwygio gan y SGSSP gyda'r templed hwn o ganlyniad i'r adolygiad drwy ddarparu'r gwasanaethau. Gweler isod	
3. Mae asesiad newydd wedi digwydd / bydd yn digwydd. Gweler isod.	

CYNLLUN GWASANAETHAU CYMORTH GWARCHODAETH ARBENNIG (AR ÔL ADOLYGIAD)				
Anghenion y plentyn	Canlyniadau	Camau gweithredu/gwasanaethau i'w darparu	Adnoddau (person/asiantaeth sy'n gyfrifol)	Amserlen
Anghenion y gwarcheidwad arbennig ac aelodau eraill o'r teulu	<i>I gysylltu â'r 6 chanlyniad yn y canllaw i'r cynnig o gefnogaeth SG</i>	<i>(h.y. Sut fydd yr anghenion hynny'n cael eu diwallu)</i>	<i>Dylai hyn gynnwys a yw cyllid wedi'i gytuno (os oes angen).</i>	<i>(Dyddiad cychwyn, amllder, hyd ac adolygiad)</i>

